

Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální

Díl II

Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

„ Jsme rádi s vámi na tomto světě“

OBSAH :

1. Identifikační údaje	4
2. Charakteristika školy	5
3. Charakteristika školního vzdělávacího programu „Jsme rádi s vámi na tomto světě“	9
4. Učební plán	19
4.1. Tabulace učebního plánu.....	19
4.2. Poznámky k učebnímu plánu.....	19
5. Učební osnovy	20
5.1. Člověk a komunikace	20
5.1.1. Rozumová výchova.....	21
5.1.2. Řečová výchova.....	44
5.2. Člověk a jeho svět	52
5.2.1. Smyslová výchova.....	53
5.3. Umění a kultura	83
5.3.1. Hudební výchova.....	83
5.3.2. Výtvarná výchova.....	90

5.4. Člověk a zdraví	96
5.4.1. Pohybová výchova.....	97
5.4.2. Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova.....	102
5.5. Člověk a svět práce.....	112
5.5.1. Pracovní výchova.....	113
5.6. Školní projekty.....	127
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy	132
6.1. Pravidla pro hodnocení žáků.....	132
6.1.1. Zásady klasifikace a hodnocení.....	132
6.1.2. Způsoby hodnocení – slovní hodnocení.....	132
6.1.3. Kritéria hodnocení.....	132
6.1.3.1. Prospěch.....	132
6.1.3.2. Chování.....	134
6.1.3.3. Celkový prospěch.....	134
6.1.3.4. Postup do vyššího ročníku.....	134
6.1.3.5. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci.....	134
6.1.3.6. Klasifikace žáka.....	134
6.1.4. Širší slovní hodnocení obsahuje.....	134
6.1.5. Výchovná opatření.....	135
6.1.6. Výstupní hodnocení.....	135
6.1.7. Struktura individuálního vzdělávacího plánu.....	135
6.1.8. Struktura pololetního hodnocení.....	136
6.1.9. Portfolio žáka.....	137

6.2. Autoevaluace školy.....	137
6.2.1. Oblasti autoevaluace.....	137
6.2.2. Cíle a kritéria autoevaluace.....	137
6.2.3. Nástroje autoevaluace.....	137
6.2.4. Časové rozvržení autoevaluačních činností.....	137

1. Identifikační údaje

Název ŠVP: Školní vzdělávací program pro obor vzdělávání základní škola speciální, díl II., vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace.

Motivační název: **Jsme rádi s vámi na tomto světě**

Předkladatel:

Název školy: Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Frýdek-Místek, příspěvková organizace
 Adresa školy: Pionýrů 2069, 738 02 Frýdek-Místek
 Jméno ředitele: PaedDr. Ilja Maloušková
 Kontakty: tel./fax: 558 433 525, e-mail: ruzovka@ruzovka.eu, www.ruzovka.eu

Zřizovatel:

Název: Moravskoslezský kraj
 Adresa: 28. října 117, 702 18 Ostrava 1
 Kontakty: tel.: 595 622 222, fax: 595 622 126, e-mail: posta@kr-moravskoslezsky.cz, www.kr-moravskoslezsky.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2010
 Projednala pedagogická rada dne: 1.9. 2010
 Projednala školská rada dne: 30.8. 2010

Datum: _____

Podpis ředitele: _____

Razítko školy:

2. Charakteristika vzdělávacího zařízení

2.1. Charakteristika školy

Umístění a vybavení školy

Naše Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Pionýrů 2352, Frýdek-Místek, příspěvková organizace se nachází v místecké části města Frýdku-Místku, v areálu Střední školy elektrostavební a dřevozpracující. Vzdělání poskytuje na třech místech v rámci města Frýdku - Místku a v Pržně. Škola vzdělává žáky s různým stupněm zdravotního postižení. Vzhledem k blízkosti autobusového i vlakového nádraží je škola dostupná pro žáky z města i okolních obcí.

Organizace poskytuje předškolní vzdělávání, základní vzdělání, základy vzdělávání, přípravu na vzdělávání, zájmové vzdělávání, střední vzdělání, poradenské služby pro děti, žáky a studenty s tělesným postižením a vytváří podmínky, formy a způsoby integrace dětí, žáků a studentů s tělesným postižením ve speciálně pedagogickém centru a zabezpečuje stravování dětí, žáků a zaměstnanců.

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Pionýrů 2352, Frýdek-Místek, příspěvková organizace zabezpečuje v souladu se zákonem 561/2004 Sb. /školský zákon/ vzdělávání v těchto typech škol:

- Praktická škola dvouletá
- Základní škola praktická
- Základní škola speciální
- Přípravný stupeň základní školy speciální

- Mateřská škola
- Školní družina

Ředitelství Střední školy, Základní školy a Mateřské školy se nachází na ulici Pionýrů 2352 ve Frýdku-Místku. Výuka v této školní budově byla zahájena 1.zářím 2010, v budově je umístěna plně organizovaná základní škola praktická a školní družina. Škola je bezbariérová – přístup do tříd a pracoven v patře je pro žáky dostupný pomocí schodolezů. Žáci v rámci budovy se vyučují v odborné počítačové učebně, cvičné kuchyni, odborné pracovně školního psychologa. Další odborné učebny – školní dílna, tělocvična, relaxační místnost jsou součástí Střední školy elektrostavební a dřevozpracující a naše škola je využívá k výuce pracovního vyučování a tělesné výchovy. Za budovou školy je umístěn zahradní domek.

Místo poskytovaného vzdělání :

1. Frýdek – Místek, ul.28.října 1884

V této školní bezbariérové budově jsou umístěny třídy základní školy speciální, praktické školy dvouleté - střední škola, školní družina a speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené. K výuce jsou využívány odborné učebny: cvičná kuchyň, minitělocvična, relaxační místnost, pracovní dílna, keramická pracovna. Kolem školy se rozkládá velká školní zahrada s pergolou a bezbariérovým chodníkem s možností sportovního a odpočinkového využití pro žáky. Součástí zahrady je také skleník pro praktickou výuku Pv a pěstitelství.

2. Frýdek – Místek, 8.pěšího pluku 821

V budově mateřské školy je nabízena péče dětem se zdravotním postižením. Všeestranná péče je zajišťována realizací výchovných programů podporujících zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj dítěte se zaměřením na rozvoj komunikačních schopností (opožděný řečový vývoj, dyslalie, dysfázie, koktavost, ADHD, LMD, poruchy sluchu).

3. Naš svět, příspěvková organizace, Pržno 239

Předmětem této organizace je poskytování služeb sociální péče pro osoby se zdravotním postižením. Naše škola zde zabezpečuje výuku žáků se zdravotním postižením, především těžkým mentálním postižením ve třídách základní školy speciální.

Škola je vybavena speciálními učebními pomůckami na dobré úrovni, všechny budovy a třídy školy, ve kterých probíhá vzdělávání odpovídá hygienickým požadavkům na provoz škol. Průběžně jsou třídy vybavovány novým nábytkem a moderními učebními pomůckami.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor se skládá převážně z vysokoškolsky vzdělaných pracovníků splňující předpoklady pro výkon funkce pedagogického pracovníka, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve škole zřízené pro žáky se zdravotním postižením. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se škola zaměřuje zejména na vzdělávání učitelů zaměřených na speciálně pedagogickou diagnostiku, na vzdělávání pedagogů moderními metodami pro žáky se zdravotním postižením, na rozšíření jazykové a počítačové gramotnosti. Ve škole pracuje výchovný poradce, školní metodik preventivní strategie, knihovnice, koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, učitel metodik informačních a komunikačních technologií, školní psycholog.

Při výuce žáků s těžkým mentálním postižením a žáků s více vadami průběžně pomáhají osobní asistenti žáků a dle potřeby asistenti pedagoga. Ve speciálně pedagogickém centru pro tělesně postižené pracují speciální pedagogové, klinický psycholog a sociální pracovníce.

Charakteristika žáků

Většina žáků je z Frýdku – Místku a menší část dojíždí z okolních obcí. Ve školách se vyučují nejen žáci s mentálním postižením, ale i žáci v kombinaci mentálního postižení s jiným – ADHD, DMO, se zdravotním oslabením, poruchami řeči, tělesným postižením a poruchami autistického spektra. Pro imobilní žáky jsou naše školy bezbariérově upraveny. Menší část žáků je zastoupena žáky bez zdravotního postižení.

Základní škola praktická poskytuje vzdělávání žákům se zdravotním postižením – s lehkým mentálním postižením.

Do základní školy speciální jsou vřazeni žáci se speciálně vzdělávacími potřebami, převládají žáci se středně těžkým mentálním postižením, žáci s těžkým mentálním postižením a žáci s více vadami.

Praktická škola dvouletá dává možnost získat střední vzdělání žákům se středně těžkým stupněm mentálního postižení, případně s lehkým mentálním postižením v kombinaci s dalším zdravotním postižením, které jim znemožňuje vzdělávání na jiném typu střední školy.

Žáci jsou přijímáni na žádost rodičů a na základě doporučení školského poradenského zařízení. Žák může být zařazen na diagnostický pobyt. V tomto období jsou důsledně sledovány a zaznamenávány žákovy výkony, dovednosti, rozumové schopnosti a projevy chování. Výsledkem tohoto zjišťování, na němž spolupracují učitelé, vedení školy, výchovný poradce a školní psycholog, jsou dvě základní oblasti informací, zda a proč je vřazení žáka do daného typu školy vhodné a odpovídající. Na základě celkových výsledků diagnostického pobytu pak ředitelství školy vydá souhlasné rozhodnutí o vřazení žáka, případně může být žák přeřazen do kmenové školy. Žáci s předem jasně stanovenou diagnózou odpovídající zařazení do daného typu školy bývají přijímáni bez diagnostického pobytu.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Formou dlouhodobého záměru škola realizuje aktivity v rámci environmentálního vzdělávání. Pro tyto aktivity je zpracován celoroční plán, který dotváří obsah vzdělávacího procesu jednotlivých ročníků i celé školy.

Během školního roku realizujeme několik rozličně tematicky zaměřených projektů. Obsah vychází z kulturních tradic momentální nabídky vzdělávacích institucí a aktuálních výchovně vzdělávacích potřeb naší školy.

Škola se zapojuje do projektů na mezinárodní úrovni a je možno ji označit, díky spolupráci se školami z různých částí světa, jako škola interkulturní. Také spolupracujeme s fondem Ohrožených dětí UNICEF v rámci dlouhodobého projektu – „Adoptuj panenku, zachrániš dítě“.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou o průběhu vzdělávání žáků informováni průběžně na třídních schůzkách nebo mohou školu navštívit kdykoliv, po vzájemné dohodě s vyučujícími. Rodiče mohou požádat o pomoc Školní poradenské pracoviště, které pracuje ve složení školní psycholog, metodik preventivní strategie a výchovný poradce. Škola pořádá každoročně Den otevřených dveří, výstavku žakovských prací, besídky pro rodiče. Rodiče se mohou o činnosti školy informovat prostřednictvím webových stránek školy. Naší snahou je neustále zlepšování spolupráce a rozšíření vzájemné komunikace s rodiči.

Školská rada

Na škole pracuje školská rada, která byla zvolena na základě nové školské legislativy. Rada Moravskoslezského kraje stanovila 6 členů školské rady :
třetinu členů školské rady jmenovala rada Kraje Moravskoslezského – 3 členy
třetinu členů volili zástupci nezletilých žáků – 3 členy
třetinu členů volili pedagogičtí pracovníci – 3 členy

Partneři a spolupráce s odbornými pracovišti

Hlavním partnerem školy je zřizovatel – kraj Moravskoslezský, který školu zřizuje a dále MŠMT.

Úzce spolupracujeme s odbornými pracovišti, pedagogicko-psychologickou poradnou ve Frýdku-Místku a především se Speciálně pedagogickými centry, která jsou rozdělena dle druhu postižení a poskytují nám doporučení, jak pracovat s žáky s více vadami. Na jejich doporučení třídní učitelé ve spolupráci s ostatními vyučujícími, s rodiči a odborným konzultantem SPC tvoří individuální vzdělávací plány.

Spolupráce s jinými subjekty

Škola spolupracuje s několika institucemi, které odborně podporují rozvoj školy, vzdělávací program a vlastní hodnocení školy.

Spolupracujeme s Muzeem Beskyd, Městskou knihovnou, Lesy ČR a.s., bauMaxem, knihkupectvím Librex, humanitární organizací – Pomoc lidem v nouzi, občanským sdružením Podané ruce – canisterapie, Policií ČR.

K prezentaci školy na veřejnosti je využíván místní tisk, prostřednictvím něhož se škola zviditelňuje a vysvětluje své postavení v dané oblasti.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu „Jsme rádi s vámi na tomto světě“

Pojetí vzdělávání:

Vzdělávací program klade důraz na osvojování základních vědomostí, návyků a dovedností s ohledem na individuální schopnosti, možnosti, zájmy a potřeby žáků, uplatnitelných v každodenním životě. Předpokládá soustavné a cílené vedení žáků k co nejvyšší možné míře samostatnosti, umožňující jejich socializaci, následnou integraci a inkluzi. Při respektování jejich zvláštností dbáme na individuální přístup, spolupráci s odborníky, využívání moderních forem, metod, prostředků a pomůcek speciálního vzdělávání, uplatitelných v různorodém prostředí. U žáků, kteří nejsou schopni verbálně komunikovat používáme náhradní komunikační systémy. Náš vzdělávací program je koncipován jako otevřený a přístupný systém se vzdělávacím programem pro žáky se středně těžkým mentálním postižením a v případě rozvoje rozumových schopností žáka je možné jeho převedení do jiného vzdělávacího programu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K cílenému utváření a rozvíjení klíčových kompetencí jsou na úrovni školy využívány následující strategie a společné postupy, které jsou uplatňovány ve výuce i při výchovně vzdělávací činnosti mimo výuku:

Cíle základů vzdělání:

1. Osvojit si základní hygienické návyky a činností týkající se sebeobsluhy:

- soustavně stimulovat a motivovat žáky k utváření hygienických návyků a sebeobslužných dovedností
- cíleně využívat všech přirozených situací k nácviku hygienických návyků a sebeobslužných dovedností
- klást důraz na maximálně možnou míru samostatnosti při rozvoji hygienických návyků a sebeobslužných dovedností
- poskytovat potřebnou pomoc při provádění hygienických a sebeobslužných činností

2. Rozvíjet pohyblivost žáků a snažit se o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti a orientace ve vztazích k okolí:

- rozvíjet pohyblivost a koordinaci vhodně volenými metodami
- vést žáky k poznávání a uvědomování si svého vlastního těla
- neustále žáky motivovat k rozvoji samostatnosti
- vést žáky k rozvoji hry se spolužáky

3. Vést žáky k rozvíjení komunikačních dovedností využíváním systémů alternativní a augmentativní komunikace:

- zvolit vhodný dorozumívací systém
- rozvíjet zrakové a sluchové vnímání a motorické schopnosti
- zvládnout nácvik alternativní komunikace
- vést žáky k projevu svých potřeb, citů a pocitů
- stimulovat u žáků oblast mluvidel

4. Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony:

- dbát na uplatňování individuálních možností, schopností, dovedností a návyků jednotlivých žáků při skupinové práci
- vést žáky k uvědomění si, že jsou součástí skupiny
- vést žáky k utváření kladného postoje ke spolupráci s blízkými osobami
- pomáhat žákům zvládat spolupráci při skupinové výuce
- motivovat žáky k vykonávání jednoduchých úkonů a následně je odměnit
- dbát na správnou metodiku a uplatňovat didaktické zásady při nácviku jednoduchých úkonů
- podporovat maximální možnou samostatnost při vykonávání jednoduchých úkonů
- jednoduché úkony budovat jako dovednosti a návyky

5. Vést žáky k vytváření pozitivních vztahů ke spolužákům a k začlenění do kolektivu:

- kultivovat neverbální a verbální komunikaci k posilování pozitivních vztahů
- záměrně vytvářet situace vedoucí ke společným prožitkům
- vytvářet podmínky k možnosti zapojení žáka do vzájemné interakce v kolektivu

- klást důraz na vzájemnou ohleduplnost v kolektivu

6. Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako samostatné osobnosti:

- vést žáky k toleranci, ohleduplnosti k ostatním lidem a jejich kulturám
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti
- rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě
- připravovat žáky na společný život s ostatními lidmi

7. Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city:

- prostřednictvím sociálního a materiálního prostředí navozovat kladné pocity
- stimulovat všechny smysly
- kompenzovat hendikep u zrakově, sluchově a tělesně postižených pomocí všech dostupných prostředků

8. Rozvíjet pozornost, vnímavost a poznání:

- stimulovat vnímání sebe sama, věcí, osob a okolního světa
- dbát na postupné a individuální rozvíjení pozornosti, vnímavosti a poznání v souladu s vývojovou úrovní žáků a jejich možnostmi
- rozšiřovat rozsah pozornosti, vnímavosti a poznání
- k rozvoji pozornosti, vnímavosti a poznání využívat vhodně volené speciálně pedagogické formy, metody, techniky a prostředky
- soustavným opakováním upevňovat dosaženou míru rozvoje pozornosti, vnímavosti a poznání

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Na konci základního vzdělání žák:

Rozumí jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat	<ul style="list-style-type: none">• Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů• Dodržujeme postupy od jednoduchého ke složitějšímu
Pozná a rozlišuje základní piktogramy	<ul style="list-style-type: none">• Postupně učíme žáky rozlišovat základní piktogramy v procesu učení a využívat je v běžných situacích
Pozná tiskací písmena	<ul style="list-style-type: none">• Učíme žáky přiřazovat tiskací písmena k předloze• Vedeme žáky k poznávání vybraných tiskacích písmen

Napodobuje různé předvedené pohyby a činnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
Používá učební pomůcky	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky • Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělání žák:

Řeší známé situace na základě nápodoby či opakování	<ul style="list-style-type: none"> • Opakováním fixujeme způsoby řešení známých situací
Chápe a plní jednoduché příkazy	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme chápat a plnit jednoduché příkazy na základě stereotypu
Orientuje se v okolním prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • Postupně seznamujeme žáky s okolním prostředím
Orientuje se v časovém režimu dne	<ul style="list-style-type: none"> • Pomocí režimu dne vedeme žáky k orientaci v čase

Překonává pocity strachu	<ul style="list-style-type: none"> • Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu
---------------------------------	---

Kompetence komunikativní

Na konci základního vzdělání žák:

Poznává známé osoby a dorozumívá se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k poznávání známých osob pomocí všech oblastí smyslového vnímání • Učíme žáky vhodným a účinným způsobem komunikovat se známými osobami
Reaguje na své jméno	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k identifikaci sama sebe • Navykáme žáky k přiměřeným reakcím na své jméno
Reaguje na jednoduché pokyny, vyjadřuje	<ul style="list-style-type: none"> • Postupně rozvíjíme u žáků návyky a

souhlas či nesouhlas	<p>dovednosti reagovat na jednoduché pokyny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas
Vyjadřuje své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem • Učíme žáky v běžném životě používat účinné komunikační systémy k vyjádření svých potřeb, pocitů a nálad
Dokáže pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky zdravit známé osoby a vhodným způsobem reagovat na pozdrav • Učíme žáky využívat k pozdravu vhodné komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělání žák:

Uvědomuje si svoji osobu prostřednictvím svého těla	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
Zná členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí	<ul style="list-style-type: none"> • Napomáháme vytvářet situace k prezentaci členů rodiny žáka a osob z jeho nejbližšího okolí
Rozlišuje osoby různého pohlaví	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme rozlišovat pohlaví osob podle charakteristických znaků
Navazuje kontakt a adekvátně se dorozumívá s okolím	<ul style="list-style-type: none"> • Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou

Spolupracuje se svými učiteli a spolužáky	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k utváření dovedností pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat
Chová se zdrženlivě k neznámým osobám	<ul style="list-style-type: none"> • Vedeme žáky k obezřetnosti vůči cizím lidem

Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělání žák:

Zvládá nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny	<ul style="list-style-type: none"> • Průběžně vedeme žáky k získávání základních sebeobslužných postupů, dovedností a návyků
Poznává a používá předměty denní potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • Seznamujeme žáky s používáním předmětů denní potřeby • Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry

	hendikepu
Rozlišuje předměty různé velikosti a tvaru, uchopuje je a účelně s nimi manipuluje	<ul style="list-style-type: none"> • Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů a velikostí
Využívá jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály	<ul style="list-style-type: none"> • Při rozvíjení pracovních návyků používáme různorodé materiály • Praktickými činnostmi učíme žáky používat jednoduché pracovní techniky
Podílí se na jednoduchých praktických činnostech	<ul style="list-style-type: none"> • Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Zabezpečení výuky žáků s kombinací postižení:

Při plánování a realizaci vzdělávacího procesu vycházíme z konkrétního zjištění a popisu speciálních vzdělávacích potřeb a možností žáků. Volbou forem, metod a prostředků vzdělávání respektujeme zdravotní hlediska, potřeby a schopnosti žáků. Ve vzdělávacím procesu uplatňujeme alternativní formy komunikace. Při hodnocení výsledků vzdělávání zohledňujeme druh, stupeň a míru postižení. V maximální možné míře přizpůsobujeme školní prostředí žákům. V případě potřeby umožňujeme působení asistenta pedagoga a osobního asistenta. V rámci vzdělávání úzce spolupracujeme se zákonnými zástupci a odbornými poradenskými pracovišti.

Výuku vedeme za odpovídajících terapeutických a podpůrných metod, s využitím materiálních a technických pomůcek a dalších opatření následujícím způsobem:

Pro žáky s autismem vytváříme přehledné a strukturované prostředí, které jim pomáhá v orientaci. Důsledně využíváme zásad vizualizace, strukturalizace času, místa a činností a individuálního přístupu. Ve vzdělávacím procesu používáme speciální pedagogické metody, zvláště:

- TEACCH program (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children - péče a vzdělávání dětí s autismem a dětí s problémy v komunikaci /volně přeloženo/)
- Strukturované učení
- VOKS (výměnný komunikační obrázkový systém)

Pro žáky se smyslovým postižením zprostředkováváme potřebné podněty pro orientaci v prostoru, v životě:

a) zrakově postiženým:

- vhodné osvětlení pracovní plochy
- hmatově různorodé pomůcky a hračky pro stimulaci taktilního vnímání
- praktické trojrozměrné předměty, reliéfní obrázky, apod.
- ozvučené pomůcky pro nácvik směrového slyšení a pohybu v prostoru
- předměty s pestrými, kontrastními barvami, světelné efekty pro zrakovou stimulaci
- označení používaných prostorů hmatovými značkami usnadňujícími orientaci
- Braillovo písmo
- PC programy s hlasovým výstupem
- čtecí lupa
- pohyb v prostoru s využitím slepecké hole

b) sluchově postiženým:

- využití vhodných komunikačních prostředků v rozsahu alternativní a augmentativní komunikace
- didaktické a kompenzační pomůcky k podpoře sluchové stimulace a aktivizace

Pro žáky s tělesným postižením je umožněn bezbariérový přístup do přízemí školy. Je možno využít speciálních pomůcek jak pro výuku, cvičení a relaxaci, tak pro přesun v prostorách školy:

- speciálně upravené předměty s ohledem na rozsah postižení
- polohovací lavice
- masážní pomůcky pro svalovou stimulaci
- držáky psacího náčiní
- speciální klávesnice, přizpůsobená myš k ovládní PC, dotekové monitory
- pomůcky a hračky pro rozvoj jemné a hrubé motoriky
- balanční pomůcky pro nácvik rovnováhy
- polohovací molitanové klíny, polštáře a jiné pomůcky
- schodolez
- polohovací zvedák

Pro žáky se závažným narušením komunikační schopností

- souhrnná přípravná logopedická cvičení
- využití vhodných komunikačních prostředků v rozsahu alternativní a augmentativní komunikace
- speciální počítačové programy rozvíjející řečové, sluchové a zrakové schopnosti
- jiné technické pomůcky usnadňující komunikaci

4. Učební plán

4.1. Tabulace učebního plánu

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník	ŠVP	RVP
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30	30
	Řečová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	4	4	4	4+1	4+1	4+1	4+1	4	4	4	40+4	40
Umění a kultura	Hudební výchova	1+1	1+1	1+1	1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	10+6	10
	Výtvarná výchova	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1	1	1	10+4	10
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
	Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	40
Člověk a svět	Pracovní výchova	2+1	2+1	2+1	2	2	2	2	2+1	2+1	2+1	20+6	20

práce													
Celkem základní	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	190	190
Celkem disponibilní	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20
Celkem v ročníku	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210	210

4.2. Poznámky k učebnímu plánu

1. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je posílen vzdělávací obor Smyslová výchova ve 4., 5., 6. a 7. ročníku vždy o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace DČD (1+1+1+1=4).
2. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura je posílen vzdělávací obor:
 - a) Hudební výchova v 1., 2. a 3. ročníku a v 8., 9. a 10. ročníku vždy o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace DČD (1+1+1+1+1+1=6).
 - b) Výtvarná výchova ve 4., 5., 6. a 7. ročníku vždy o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace DČD (1+1+1+1=4).
3. Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je posílen vzdělávací obor Pracovní výchova v 1., 2. a 3. ročníku a v 8., 9. a 10. ročníku vždy o jednu vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace DČD (1+1+1+1+1+1=6).
4. Vyučovací předmět Rehabilitační tělesná výchova je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Je alternativní formou Zdravotní tělesné výchovy a je zařazen pro žáky na základě doporučení odborného lékaře.
5. Celkově bylo využito všech 20 hodin disponibilní časové dotace (DČD) na posílení časové dotace jednotlivých vyučovacích předmětů.

5. Učební osnovy

5.1. Člověk a komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a komunikace má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Umožňuje žákům najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace s okolím. Prostředkem vzdělávání není psané slovo a často ani mluvená řeč. Jsou využívány různě formy augmentativní a alternativní komunikace, které vedou k osvojení dovedností dorozumívání se s okolím a vytváření pocitu jistoty a bezpečí, který kontakt se sociálním okolím přináší.

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Rozumová výchova a Řečová výchova.**

Obsah vzdělávacího oboru **Rozumová výchova** je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení logického myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých okruhů vzájemně prolíná. V Rozumové výchově je realizována snaha o dosažení a rozvíjení rozumových schopností žáků na optimální možné úrovni.

Vzdělávací obor **Řečová výchova** zahrnuje tematický okruh rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na maximálně možnou úroveň
- uplatňování základních hygienických a sebeobslužných dovedností a rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace (např. sociální čtení, piktogramy, nonverbální komunikační metody)
- osvojení základů orientace
- rozvíjení poznávacích schopností
- osvojení základů psaní hůlkového písma

5.1. 1. Rozumová výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Obsah vzdělávacího oboru **Rozumová výchova** je rozdělen na tematické okruhy:

- Rozvíjení poznávacích schopností
- Rozvíjení logického myšlení a paměti
- Rozvíjení grafických schopností

Výuka vzdělávacího oboru Rozumová výchova probíhá ve všech ročnících (1. – 10. ročník). Časová dotace je 3 hodiny ze základní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorech, kde se žáci v rámci výuky pohybují při získávání vědomostí, návyků a dovedností, vycházejících z běžných životních situací.

Vyučující respektují individuální možnosti žáků a zároveň se snaží o dosažení co nejvyšší možné úrovně znalostí, dovedností a návyků.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Disponibilní časová dotace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Postupně učíme žáky rozlišovat základní piktogramy v procesu učení a využívat je v běžných situacích
- Učíme žáky přiřazovat tiskací písmena k předloze
- Vedeme žáky k poznávání vybraných tiskacích písmen
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Opakováním fixujeme způsoby řešení známých situací
- Učíme chápat a plnit jednoduché úkoly na základě stereotypu
- Postupně seznamujeme žáky s okolním prostředím
- Pomocí režimu dne vedeme žáky k orientaci v čase
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k poznávání známých osob pomocí všech oblastí smyslového vnímání
- Učíme žáky vhodným a účinným způsobem komunikovat se známými osobami
- Vedeme žáky k identifikaci sama sebe
- Navykáme žáky k přiměřeným reakcím na své jméno
- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas
- Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem
- Učíme žáky v běžném životě používat účinné komunikační systémy k vyjádření svých potřeb, pocitů a nálad
- Učíme žáky zdravit známé osoby a vhodným způsobem reagovat na pozdrav
- Učíme žáky používat k pozdravu vhodné komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
- Napomáháme vytvářet situace k prezentaci členů rodiny žáky a osob z jeho nejbližšího okolí
- Učíme rozlišovat pohlaví osob podle charakteristických znaků
- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat
- Vedeme žáky k obezřetnosti vůči cizím lidem

Kompetence pracovní:

- Průběžně vedeme žáky k získávání základních sebeobslužných postupů, dovedností a návyků
- Seznamujeme žáky s používáním předmětů denní potřeby
- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry hendikepu
- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů
- Při rozvíjení pracovních návyků používáme různorodé materiály
- Praktickými činnostmi učíme žáky používat jednoduché pracovní techniky
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Rozumová výchova – Rozvíjení poznávacích schopností

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: pojmenovat části svého těla případně na ně ukázat</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávat části těla • pojmenovat části těla 	<p>vlastní osoba: části těla a jejich pojmenování</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvědomování si vlastní osoby (přes tělesné schéma) • ukazování části těla, obličej na figuríně, obrázku, na sobě, na druhé osobě, před zrcadlem • pojmenování částí těla, obličej na figuríně, obrázku, na sobě, na druhé osobě, před zrcadlem 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Hv Vv ZTv RTv Pv-sebeobsluha</p>
<p>Žák by měl: reagovat na oslovení jménem, znát své jméno</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat své jméno a reagovat na oslovení 	<p>vlastní osoba: znát a používat vlastní jméno, oslovení</p> <ul style="list-style-type: none"> • reakce na vlastní jméno • znalost vlastního jména • používání vlastního jména 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>
<p>Žák by měl: znát členy své rodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat členy blízké rodiny 	<p>rodina, členové rodiny, jména členů rodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojmenování členů blízké rodiny (maminka, tatínek, sourozenci; pozn. u žáků, kteří nežijí v rodině, volit 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>

<ul style="list-style-type: none"> • poznat členy širší rodiny 	<p>alternativu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • znalost jmen členů blízké rodiny • pojmenování členů širší rodiny (babička, dědeček, strýc, teta) • znalost jmen členů širší rodiny 	
<p>Žák by měl: poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat osoby účastníci se vyučování • vytvářet dobré vztahy mezi spolužáky 	<p>spolužáci (rozlišení chlapec–dívka), učitelé, vztahy ve škole</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišení spolužáků (chlapec–dívka) • oslovení spolužáků jménem • rozlišení učitelů (učitel–pán, učitelka–paní) • oslovování učitelů • kdo má koho rád, kdo mě má rád • kamarád, kamarádka • budeme si pomáhat 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>
<p>Žák by měl: vnímat různé podněty a reagovat na ně</p> <ul style="list-style-type: none"> • navázat a udržet kontakt s dospělou osobou 	<p>psychomotorické hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • reakce na sociální kontakt (úsměv, živější reakce) • přijímání fyzického kontaktu, nechat se utěšit • nabídnutí předmětu nebo hračky dospělému • krátká hra s dospělým (posouvání autíčka, hra s míčem) • kontakt s dospělým, aktivita 2-3 min 	<p>Sv-rozvíjení hmatového vnímání Hv Vv Pov ZTv RTv Pv-práce montážní a demontážní Pv-práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • navázat a udržet kontakt s jinými dětmi • napodobovat jednoduché činnosti 	<p>(stavění kostek, prohlížení knížky)</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednoduché hříčky („paci, paci“, „kukuč“) • vybízení ke společné činnosti (podání knihy dospělému, aby si ji společně prohlíželi) • spontánní napodobení aktivity (zametá, obouvá si boty, telefonuje) • podporování zájmu o ostatní děti, pokus o „paralelní hru“ • krátkodobé kolektivní hry • napodobení jednoduché činnosti (čištění zubů, jení, pití) • napodobení jednoduché činnosti při symbolické hře (hra na obchod, na rodinu) • napodobení hry s maňáskem (navleče si maňáska a předvádí jednoduché činnosti) • zapojení se do fantazijních her s ostatními dětmi • přijímání sociálních rolí (žáka, spolužáka, kamaráda) • hraní jednoduchých společenských her 	
--	---	--

<p>Žák by měl: orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor</p> <ul style="list-style-type: none"> orientovat se ve škole, třídě, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově pracovat se školními pomůckami chápat vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec-dívka), učitelé 	<p>škola, třída, seznámení s budovou, orientace ve třídě, v budově, školní pomůcky, vztahy ve škole, spolužáci (rozlišení chlapec-dívka), učitelé</p> <ul style="list-style-type: none"> navozování pocitu bezpečí ve školním prostředí cvičení orientace ve školních a mimoškolních prostorech (šatna, třída, jídelna, toalety, umývárna, zahrada apod.) identifikování místnosti (WC, jídelna, třída apod.) nácvik vnímání podstaty kmenové třídy seznámení se školními pomůckami adekvátní manipulace s pomůckami účelnost pomůcek a jejich úklid nácvik kladného vztahu k věcem umístěných ve školním prostředí chápaní základů slušného chování vybudování základů slušného chování jako návyků (pozdrav, ticho, apod.) cvičení adekvátního pozdravu gesty, vokálně umět pomoci spolužákovi uvědomění si rozdílu chlapec-dívka při činnostech, které tuto separaci vyžadují 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Vv Pov Pv-sebeobsluha Pv-práce s drobným materiálem Pv-pěstiteleské práce Pv-práce v domácnosti</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v denním časovém rozvrhu 	<ul style="list-style-type: none"> - převlékání apod. • cvičení dodržování zásad při používání WC (chlapec-dívka) • dodržování intimních zásad • přijímání učitele, jako osoby, které může věřit • respektování učitelovy autority • chápání rozdílu mezi spolužákem a učitelem <p>Prostorová orientace; časová orientace (roční období, části dne)</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientace v ročním období dle typických znaků přírody • orientace v čase (ráno-odpoledne-večer, den-noc) • orientace v časové linii (bylo-je-bude) • jídlo typické pro jednotlivé časové úseky (snídaně, oběd, večeře) • činnosti typické pro jednotlivé časové úseky (vstávání, cesta ze školy domů, spánek apod.) • správné řazení časové souslednosti 	
<p>Žák by měl: poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> poznat a používat předměty denní potřeby 	<p>předměty denní potřeby používané k základním hygienickým a sebeobslužným činnostem</p> <ul style="list-style-type: none"> orientace ve strukturovaném denním 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace ZTv RTv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uplatňovat základní hygienické činnosti • uplatňovat základní sebeobslužné činnosti 	<p>režimu</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikace předmětů denní potřeby • manipulace s předměty denní potřeby • spojení předmětu s odpovídající činností • používání předmětů denní činnosti <p>sebeobslužné, hygienické a stravovací návyky; péče o zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní hygienické činnosti vybudovat jako návyky • uplatňování získaných hygienických návyků • dodržování hygienických zásad • základní sebeobslužné činnosti vybudovat jako návyky • uplatňování získaných sebeobslužných návyků • základní stravovací činnosti vybudovat jako návyky • uplatňování získaných stravovacích návyků 	<p>Pv-sebeobsluha Pv-pěstivelské práce Pv-práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže</p> <ul style="list-style-type: none"> • přiměřeným způsobem vnímat a uspokojovat základní životní potřeby 	<ul style="list-style-type: none"> • vnímání a uvědomování si vlastního těla • vnímání svých základních životních 	<p>Pv-práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> vhodným způsobem sdělovat své pocity a umět upozorňovat na zdravotní potíže 	<p>potřeb</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjadřování svých potřeb adekvátním způsobem vyjadřování svých pocitů adekvátním způsobem upozornění na možné zdravotní potíže (obrázek, panenka, apod.) 	
<p>Žák by měl: řadit obrázky podle zadaných kritérií</p>	<p>třídění a řazení předmětů podle různých kritérií</p> <ul style="list-style-type: none"> manipulace s obrázky dle pokynů řazení obrázků podle různých kritérií (malý-velký, nahoře-dole, apod.) třídění a řazení předmětů podle různých kritérií (studený - teplý, hladký - drsný apod.) se zrakovou podporou třídění a řazení předmětů podle různých kritérií (studený-teplý, hladký-drsný apod.) bez zrakové podpory 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Vv Pv-práce montážní a demontážní Pv-pěstitelské práce</p>

Člověk a komunikace - Rozumová výchova - Rozvíjení logického myšlení a paměti

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: koncentrovat se na určitou činnost</p>	<p>manipulační činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpoutávání od stereotypních činností, ulpívavého myšlení • motivace ke koncentraci pozornosti • koncentrace pozornosti na určitou činnost • motivace k soustředěné činnosti skupinové nebo individuální • sledování krátkého vyprávění, poslech hudby, pozorné sledování televize, videa • rozvíjení volných vlastností, zejména vytrvalosti • manipulační činnost doprovázená pojmenováním, komentářem 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Pov ZTv RTv Pv-sebeobsluha Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce montážní a demontážní Pv-práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: rozlišovat velikost a tvary předmětů, dvojic obrázků</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat velikost předmětu 	<p>porovnávání a rozlišování předmětů podle různých znaků</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámení a vedení při poznávání velikosti předmětu • dotýkat se předmětu z bezprostřední blízkosti • manipulace s předmětem • pozorování a prohlížení předmětu 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Pov ZTv RTv Pv-práce montážní a demontážní</p>

<ul style="list-style-type: none"> • vnímat tvary předmětů • poznat rozdíly ve dvojici obrázků 	<p>zrakem</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohmatávání předmětu za použití zraku, bez použití zraku • vnímání velikosti dvou rozdílných předmětů • třídění různě velkých předmětů přiřazováním k předloze • přiřazování podle velikosti (malý-velký, krátký-dlouhý) • třídění předmětů rozdílné velikosti do dvou a více skupin • vedení při poznávání tvaru předmětu • vnímání tvaru předmětu dotykem z bezprostřední blízkosti • aktivní pozorování, prohlížení, ohmatávání a zkoumání tvaru za použití zraku, bez použití zraku • třídění tvarů předmětů přiřazováním k předloze • třídění rozdílných tvarů předmětů do dvou a více skupin • prohlížení jednotlivých obrázků s vedením, samostatně • vyhledání rozdílů na obrázcích s vedením, samostatně • porovnání dvojice obrázků - stejné, jiné • poznat a přiřadit obrázky lišící se v detailech (např. jablko se stopkou a bez stopky) 	
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout manipulační a dějové činnosti s obrázky 	<ul style="list-style-type: none"> • skládání dějových obrázků podle předlohy s pomocí, samostatně • skládání dějových obrázků s posloupným řazením podle děje s pomocí, samostatně 	
<p>Žák by měl: orientovat se na stránce, na řádku</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se na stránce • orientovat se na řádku 	<p>orientace na stránce a řádku</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznamování se a manipulace s knihou, folií, listem papíru • zrakové a hmatové vnímání stránky- velikost, tvar, povrch • nácvik směrové orientace: nahoře-dole, vpravo-vlevo s vedením ruky • nácvik vedení ruky v ohraničeném prostoru (šablona) zleva-doprava • nácvik vedení ruky na řádku zleva-doprava • samostatné vedení ruky na řádku zleva-doprava 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace</p>
<p>Žák by měl: číst vybraná písmena a krátká slova</p> <ul style="list-style-type: none"> • číst vybraná písmena 	<p>nácvik čtení - globální metoda, sociální čtení, piktogramy, říkanky, básničky, krátké texty</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání tvarů písmen • manipulační činnosti • přikládání písmene na písmeno 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Hv ZTv Pv-práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • číst krátká slova 	<ul style="list-style-type: none"> • přiřazování písmene k písmenu • čtení vybraných písmen • čtení písmen významných pro konkrétního žáka • čtení samohlásek • čtení souhlásek • identifikace písmene podle hmatu • nácvik čtení pomocí metody globálního čtení • sociální čtení • piktogramy – čtení krátkých slov s obrázky • skládání písmen dle vzoru • přikládání slova no slovo • spojování hlásek do slabik • spojování do krátkých slov • vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost) • říkanky na dané písmeno 	
<p>Žák by měl: opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku</p> <ul style="list-style-type: none"> • opakovat slova a krátké říkanky 	<p>rozvoj koncentrace pozornosti a paměti</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncentrace pozornosti • motivace k soustředěnému poslechu (skupinovému, individuálnímu) 	<p>Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Vv RTv Pv-práce s drobným materiálem</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení paměti, zapamatování a opakování slov a říkanek • opakování slov a krátkých říkanek se zrkovou podporou (obrázky, předměty apod.) • opakování slov a krátkých říkanek bez zrkové podpory • zapamatování 2-3 slov (hra na obchod) • pozorné sledování krátkého vyprávění • poslech hudby (text písní) • pozorné sledování televize, videa apod. • pedagogovo komentování určité činnosti, děje apod. • manipulační činnost doprovázená pojmenováním, komentářem • společné vyprávění (popř. doplňování slov do textu) • doplňování odpovědí na otázky (Co jsme měli na oběd? Co jsme dělali venku?, apod.) • samostatná reprodukce pomocí zrkové podpory (obrázky děje apod.) • samostatná reprodukce bez zrkové podpory 	Pv-práce v domácnosti
<p>Žák by měl: přiřazovat číslice počtu prvků</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovat číslice 	<p>představy počtu, vytváření představ; posloupnost čísel, porovnání a přiřazování číslic</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání číslic 	<p>Sv-rozvíjení zrkového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání ZTv Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> identifikovat počet prvků s přiřazením odpovídající číslíce zvládnout základní myšlenkové operace 	<ul style="list-style-type: none"> přikládání číslíce na číslíci přiřazování číslíce k číslíci posloupnost číslíc manipulační činnosti identifikace číslíce podle hmatu psaní číslíc ve vzduchu psaní číslíc představy počtu číslo-prvek (hmatem, zrakem, verbálně) přiřazování počtu k číslíci přiřazování číslíce k počtu porovnávání počtu prvků (stejně, málo-hodně, všechno-nic) sociální počty <p>vytváření asociací (slovo=osoba, věc, činnost), zobecňování (jablka, hrušky=ovoce), konkretizace (ovoce=jablko, hruška), abstrakce-barva, počet</p>	
--	--	--

Rozumová výchova – Rozvíjení grafických schopností

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: uchopit a podržet podaný předmět</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet hrubou motoriku • rozvíjet jemnou motoriku • koordinovat pohyb a orientovat se v tělesném schématu 	<p>rozvíjení jemné i hrubé motoriky, cvičení dlaní, prstů, uchopování předmětů</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení paže, lokte, zápěstí • cvičení vedoucí ruky, druhé ruky, obou rukou • cvičení od velkých pohybů k malým, od velkého formátu k formátu A4 • procvičování motoriky s žákem (vedle něho, proti němu, zrcadlově) • rozvoj jemné motoriky – trhání papíru, stříhání, navlékání (stavebnice, modelování...) • kresba jednoduchých tvarů na velké ploše • cvičení s dlaněmi ve vzduchu, na podložce, současně a střídavě jednou a oběma rukama • koordinační cvičení horních a dolních končetin na stejné a opačné straně • koordinační cvičení horních a dolních končetin na stejné a opačné straně ve dvojici proti sobě 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Hv Vv Pov ZTv RTv Pv-sebeobsluha Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce montážní a demontážní Pv-pěstitecké práce Pv-práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uchopit předmět 	<ul style="list-style-type: none"> • postavení palce proti všem prstům • spojení palce a ukazováčku • dlaňový úchop a válcový úchop předmětu • tvoření špetky pomocí drobných předmětů různých tvarů • uchopení předmětu do celé ruky • uchopení předmětů do špetky, do dvou prstů • uchopit, podržet, položit, podat daný předmět 	
<p>Žák by měl: uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvolnit ruku, prsty • upevnit manipulační činnosti 	<p>uvolňovací cvičení ruky, prstů, manipulační činnosti s předměty</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvolnění paže, lokte, zápěstí • uvolnění dlaně a prstů obou rukou • uchopování psacího náčiní naučeným způsobem • úchop předmětu • manipulace s předmětem (uchopit, podržet, položit, podat) • vkládání a vytahování předmětů z vymezeného prostoru (košík, stůl apod.) 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Vv Pov ZTv RTv Pv-sebeobsluha Pv-práce s drobným materiálem</p>
<p>Žák by měl: nakreslit různé druhy čar</p>	<p>oblouky - horní, dolní; svislé a šikmé čáry oběma směry; vlnovky, smyčky</p>	<p>Sv-rozvíjení hmatového vnímání Vv Pov</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uvolnit ruku, prsty k manipulačním činnostem • upevňovat základní grafomotorické cviky 	<ul style="list-style-type: none"> • uvolnění paže, lokte, zápěstí, • uvolnění napětí dlaně, prstů (mačkání, natahování terapeutické hmoty apod.) • volné a cílené čmárání prstem (v pískovnici, na folii apod.) • spontánní malba (prstem, dlaní, houbou, voskovkami, pastelkami, fixem, tužkou, štětcem) • cvičení ležaté osmičky, klubička, čar ve vzduchu s vedením ruky, samostatně • cvičení ležaté osmičky, klubička, čar na folii, papíře s vedením ruky, se šablonou, s obtahováním vzoru, samostatně • cvičení svislých čar shora dolů • cvičení svislé čáry zdola nahoru • cvičení odstředivé (sluníčko) a dostředivé čáry • cvičení šikmé čáry shora dolů • cvičení šikmé čáry zdola nahoru • cvičení vlnovky • cvičení horního a dolního oblouku oběma směry • cvičení smyčky nahoru, dolů 	<p>ZTv RTv Pv-práce s drobným materiálem</p>
<p>žák by měl: poznat grafickou podobu písmen</p> <p>poznat grafickou podobu některých písmen</p>	<p>písmena - pojem, tvarové prvky tiskacích písmen; první písmeno jména, ukázaného předmětu</p> <ul style="list-style-type: none"> • chápání písmena (grafému), jako vyjádření hlásky (fonému) grafickou 	

	<p>(psanou) formou</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení paměťové stopy (vycházení písmene, tvarování z modelovací hmoty apod.) • grafická cvičení sloužící k zapamatování si daného písmene • přiřazování písmene • obtahování písmene • spojování bodů (hustě, poté řídce) • identifikování počátečního písmene svého jména • identifikování počátečního písmene ukázaného předmětu (se stejným počátečním písmenem jako žákovo jméno) 	
<p>Žák by měl: napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic</p> <ul style="list-style-type: none"> • napsat několik vybraných tiskacích písmen • napsat několik vybraných číslic 	<p>hůlkové písmo</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení hrubé a jemné motoriky • napodobování a zaznamenávání pohybů a tvarů • zdokonalování prostorové a směrové orientace • cvičení správného pohybu, průběhu a směru ruky při psaní • výběr vhodného psacího materiálu • nácvik psaní počátečního písmene žákova jména • psaní vybraných písmen různými technikami, velikostmi, materiály <p>číslice</p> <ul style="list-style-type: none"> • napodobování a zaznamenávání pohybů 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Vv</p>

	<p>a tvarů</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdokonalování prostorové a směrové orientace • cvičení správného pohybu, průběhu a směru ruky při psaní číslice • psaní vybraných číslic různými technikami, velikostmi, materiály • cvičení paměťové stopy 	
<p>Žák by měl: poznat základní geometrické tvary</p>	<p>poznávání základních geometrických tvarů</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulace se základními geometrickými tvary • podávání základních geometrických tvarů • přiřazování základních geometrických tvarů • třídění základních geometrických tvarů • vkládání základních geometrických tvarů do výřezu • rozpoznání základních geometrických tvarů pomocí hmatu • přiřazování obrázku k předmětu • přiřazování předmětu k obrázku 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání</p>

5.1.2. Řečová výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Řečová výchova zahrnuje tematický okruh rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností k vnímání a chápání různých jazykových sdělení. Rozvíjení řečových dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, citových i volních vlastností žáků.

Pro žáky, u nichž je verbální komunikace omezena nebo zcela nemožná a vzdělávání běžně užívanými metodami není možné, jsou určeny augmentativní a alternativní komunikační systémy. Tyto systémy napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se a komunikovat se svým okolím, vyjadřovat své pocity, přání a reagovat na podněty.

Výuka vzdělávacího oboru probíhá ve všech ročnících (1. – 10. ročník). Časová dotace je 2 hodiny ze základní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorách, kde se žáci v rámci výuky pohybují při získávání vědomostí, návyků a dovedností, vycházejících z běžných životních situací.

Využití netradičních speciálních metod a technik umožňuje žákům přístup ke vzdělání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Disponibilní časová dotace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Postupně učíme žáky rozlišovat základní piktogramy v procesu učení a využívat je v běžných situacích
- Učíme žáky přiřazovat tiskací písmena k předloze
- Vedeme žáky k poznávání vybraných tiskacích písmen
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Učíme chápat a plnit jednoduché pokyny na základě stereotypu
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k poznávání známých osob pomocí všech oblastí smyslového vnímání
- Učíme žáky vhodným a účinným způsobem komunikovat se známými osobami
- Vedeme žáky k identifikaci sama sebe
- Navykáme žáky k přiměřeným reakcím na své jméno
- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas
- Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem
- Učíme žáky v běžném životě používat účinné komunikační systémy k vyjádření svých potřeb, pocitů a nálad
- Učíme žáky zdravit známé osoby a vhodným způsobem reagovat na pozdrav
- Učíme žáky používat k pozdravu vhodné komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
- Napomáháme vytvářet situace k prezentaci členů rodiny žáky a osob z jeho nejbližšího okolí
- Učíme rozlišovat pohlaví osob podle charakteristických znaků

- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Seznamujeme žáky s používáním předmětů denní potřeby
- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů

Řečová výchova - Rozvíjení komunikačních dovedností

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby</p>	<p>sluchová a intonační cvičení, akustická diferenciacce, napodobování hlasů a zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů, hlasitých projevů ostatních dětí a lidí a věcí vydávajících hlasité zvuky • diagnostika receptivní a expresivní složky řeči (aktivní a pasivní slovní zásoba) • cvičení se zvukovými hračkami a pomůckami (otáčení se, určení směru, apod.) • vnímání zvuků, které nás obklopují v běžném životě (se zrakovou podporou, bez zrakové podpory) • identifikace a nápodoba zvuků, které nás obklopují v běžném životě (se zrakovou podporou, bez zrakové podpory) • vnímání, identifikace a nápodoba hlasů zvířat (se zrakovou podporou, bez zrakové kontroly) • vnímání, identifikace a nápodoba zvuků hudebních nástrojů (se zrakovou podporou, bez zrakové podpory) • vnímání zvuků (vysoký-nízký tón, hlasitý- tichý zvuk, libý-nelibý apod.), sledování reakcí • vnímání hlasu (rezonance) a intonace 	<p>Sv-rozvíjení sluchového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Pov ZTv RTv</p>

	<p>dospělé osoby</p> <ul style="list-style-type: none"> • přikládání rukou na rezonanční místa (nos, hrudník, krk, zátylek) • identifikace osoby (spolužáků, učitele, apod.) podle hlasu • ovládání síly hlasu 	
<p>Žák by měl: snažit se o správné dýchání</p>	<p>oromotorika, cviky rtů a jazyka, cvičení mluvidel; dechová a fonační cvičení, nácvik správného dýchání</p> <ul style="list-style-type: none"> • diagnostika úrovně oromotoriky a dýchání • cviky rtů, jazyka a oblasti účastníci se při mluvení (se zrakovou podporou a kontrolou -zrcadlo, učitel, didaktické pomůcky) • masáže a stimulace orofaciální oblasti (různé techniky, pomůcky, apod.) • uvědomování si dýchání se zrakovou kontrolou a zrakovou podporou (pohledem, pohmatem) • nácvik správného dýchání se zrakovou kontrolou a zrakovou podporou- prodloužený nádech nosem a výdech ústy s fonací (napodobování hlasů zvířat, zvuků kolem nás apod.), bez fonace (vsedě, ve stoje, v leže) 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení čichového a chuťového vnímání Hv ZTv RTv</p>

<p>Žák by měl: vyjádřit souhlas či nesouhlas - verbálně, gesty</p>	<p>systemy augmentativní a alternativní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvátní vyjádření souhlasu či nesouhlasu • odbourávání nežádoucích projevů u žáků pomocí možnosti vyjádřit nesouhlas 	
<p>Žák by měl: znát své jméno a reagovat na oslovení jménem</p>	<p>systemy augmentativní a alternativní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvědomování si jména jako označení určité osoby • znalost svého jména • reakce na vlastní jméno podle fotografie, oslovení, videozáznamu, audiozáznamu 	<p>Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>
<p>Žák by měl: znát jména nejbližších osob a spolužáků</p>	<p>systemy augmentativní a alternativní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • znalost jmen nejbližších osob a přiřazení jména k dané osobě (pomocí fotografie, oslovení, hlasu apod.) • znalost jmen ostatních žáků a přiřazení jména k danému žákovi (pomocí fotografie, oslovení, hlasu apod.) 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>

<p>Žák by měl: umět pozdravit, poděkovat - verbálně, gesty</p>	<p>systemy augmentativní a alternativní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímání základů slušného chování • vytváření přirozených sociálních situací s kladením důrazu na pozdrav, prosbu a poděkování 	<p>Pv-práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: sdělit svá přání a potřeby - verbálním nebo nonverbálním způsobem</p>	<p>systemy augmentativní a alternativní komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • sdělování přání a potřeb společensky přijatelným způsobem • vytváření situací vedoucí k motivaci vyjádřit svá přání a potřeby 	<p>Vv Pv-práce v domácnosti</p>
<p>žák by měl: využívat komunikační počítačové hry</p>	<p>kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku</p> <ul style="list-style-type: none"> • pohybové hry zaměřené na rozvoj jemné motoriky • cílené zaměření pozornosti s přiměřenou intenzitou dotyku (zmáčknutí, kliknutí, posunutí, apod.) <p>počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace</p> <ul style="list-style-type: none"> • práce s počítačovými programy určenými pro rozvoj komunikačních dovedností 	<p>Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Vv Pov ZTv RTv Pv-práce s drobným materiálem</p>

<p>žák by měl: správně napodobovat zvuky a hlasy</p>	<p>fonetická cvičení, nácvik hlásek a slov; spontánní a jednoduché tematické rozhovory</p> <ul style="list-style-type: none">• fonetická cvičení se samohláskami a souhláskami• fonetická cvičení se slabikami• fonetická cvičení se slovy• fonetická cvičení s větami	
--	--	--

5.2. Člověk a jeho svět

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat.

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** rozvíjí psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči, rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět se realizuje vzdělávacím oborem **Smyslová výchova**, kterým systematicky procvičujeme zrakové, sluchové, hmatové, čichové a chuťové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci vždy v konkrétních situacích. Prolíná se všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládnání jejich vzdělávacích obsahů.

Vzdělávací obor je členěn do tématických okruhů:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uspokojování základních životních potřeb
- upevňování hygienických a stravovacích návyků
- orientaci v nejbližším okolí
- vytváření základních schopností manipulace s předměty
- poznávání a pojmenování základních barev
- rozlišování, poznávání a třídění předmětů podle velikosti, tvaru a barev
- napodobování předváděných pohybů

- napodobování a rozlišování různých zvuků
- rozlišování a určování chuťových vlastností látek

5.2.1. Smyslová výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Smyslová výchova je realizována jako samostatný předmět, zároveň je však její obsah velmi úzce spjat s obsahem všech ostatních vzdělávacích oborů. Schopnosti, které jsou záměrně a cílevědomě utvářeny při rozvíjení jednotlivých oblastí smyslového vnímání v oboru Smyslová výchova jsou předpokladem k získávání vědomostí, návyků a dovedností v ostatních vzdělávacích oborech a zároveň se v jejich rámci dále rozvíjejí.

Principy smyslové výchovy:

- mezialyzátorové vztahy
- srovnání a klasifikace
- posloupnost z hlediska náročnosti činností
- slovní doprovod činnosti
- vhodná motivace k činnosti
- spojení vzdělávacího obsahu s reálnou praxí

Výuka vzdělávacího oboru Smyslová výchova probíhá ve všech ročnících (1. - 10. ročníku). Časová dotace je v 1. až 10. ročníku 4 vyučovací hodiny ze základní časové dotace a ve 4., 5., 6., a 7. ročníku je časová dotace posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorách, kde se žáci v rámci výuky pohybují při získávání vědomostí, návyků a dovedností, vycházejících z běžných životních situací.

Ve smyslové výchově jsou plně respektovány individuální schopnosti, možnosti, druh a míra postižení žáků. Jsou využívány speciálně pedagogické formy, metody, techniky a prostředky výuky. V tematických okruzích, které nelze vzhledem k postižení žáků rozvíjet edukačními postupy jsou využívány reedukační a kompenzační metody a techniky.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Disponibilní časová dotace	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Celkem	4	4	4	5	5	5	5	4	4	4

Rozvíjení zrakového vnímání

Tematický okruh **Rozvíjení zrakového vnímání** napomáhá žákům k co nejkvalitnějšímu vnímání okolního světa a utváření schopností přijímat, prohlubovat a upevňovat informace pomocí zraku. Žáci jsou vedeni k zaměření zrakové pozornosti, ke správné a cílené koncentraci a udržení pozornosti. Vhodně volenými metodami, technikami a prostředky výuky je zlepšována zraková paměť, analýza a syntéza a zraková diferenciaci, vše pomocí širokého spektra speciálně pedagogických postupů a pedagogických pomůcek.

Rozvoj zrakového vnímání je realizován v následujících tématech:

- rozeznávání barev
- rozeznávání tvarů
- rozeznávání rozměrů
- rozvoj zrakové pozornosti a paměti

K rozvíjení zrakového vnímání je používána široká škála konkrétních předmětů, fotografií a obrázků a jsou také využívány konkrétní běžné denní situace.

Rozvíjení sluchového vnímání

Prostřednictvím tematického okruhu **Rozvíjení sluchového vnímání** je u žáků zlepšováno sluchové vnímání a zpracování zvukových podnětů z prostředí a také jejich samotná produkce. Rozvíjení sluchového vnímání se opírá o zrakovou podporu.

Tematický okruh **Rozvíjení sluchového vnímání** pomáhá žákům identifikovat zvuky z hlediska:

- druhu zvuku
- intenzity zvuku
- výšky zvuku
- zbarvení zvuku a hlasu
- směru odkud zvuk přichází
- vzdálenosti zdroje zvuku
- lidských zvuků, zvuků zvířat, přírodních zvuků, zvuků dopravních prostředků a zvuků domácích spotřebičů

K rozvíjení sluchového vnímání jsou používány jak nahrávky různých zvuků, tak zvuky konkrétních předmětů v běžných denních situacích.

Rozvíjení hmatového vnímání

Tematický okruh **Rozvíjení hmatového vnímání** pomáhá žákům poznávat okolní prostředí přes taktilní podněty v následujících fyzikálních vlastnostech předmětů:

- poznávání teploty
- poznávání velikosti
- poznávání tvaru
- poznávání hmotnosti
- poznávání dalších fyzikálních vlastností předmětů

K rozvíjení hmatového vnímání je využívána široká škála různých materiálů.

Prostorová a směrová orientace

Tematický okruh **Prostorová a směrová orientace** je zaměřen na získávání vědomostí, dovedností a návyků vztahu vlastního tělesného schématu žáka k okolnímu prostředí a k utváření schopnosti orientovat se v prostoru jak směrově (nahore, dole apod.), tak institucionálně (škola, obchod, dům apod.). Utváření a rozvoj schopností prostorové a směrové orientace je realizováno v následujících tématech:

- orientace v rovině, na ploše a na stránce
- orientace v poloze, umístění a směru předmětů
- orientace ve vnitřním prostředí
- orientace ve venkovním prostředí
- orientace v základních směrech

K rozvíjení prostorové a směrové orientace využíváme běžné denní situace.

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Tematický okruh **Rozvíjení čichového a chuťového vnímání** je zaměřen na utváření vědomostí, dovedností a návyků žáků orientovat se v základních chutích a vůních se zaměřením na témata:

- stimulace chuťového a čichového analyzátoru

- rozvoj znalostí rozeznávat chutě a vůně
- rozeznávání nebezpečných pachů

K rozvíjení čichového a chuťového vnímání jsou využívány běžné vůně a pachy a potraviny, se kterými se žáci setkávají v denním životě.

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Postupně učíme žáky rozlišovat základní piktogramy v procesu učení a využívat je v běžných situacích
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, sensorickou, případně verbální
- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Opakováním fixujeme způsoby řešení známých situací
- Učíme chápat a plnit jednoduché pokyny na základě stereotypu
- Postupně seznamujeme žáky s okolním prostředím
- Pomocí režimu dne vedeme žáky k orientaci v čase
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k poznávání známých osob pomocí všech oblastí smyslového vnímání
- Učíme žáky vhodným a účinným způsobem komunikovat se známými osobami
- Vedeme žáky k identifikaci sama sebe
- Navykáme žáky k přiměřeným reakcím na své jméno
- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas
- Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem
- Učíme žáky v běžném životě používat účinné komunikační systémy k vyjádření svých potřeb, pocitů a nálad

Kompetence sociální a personální:

- Napomáháme vytvářet situace k prezentaci členů rodiny žáka a osob z jeho nejbližšího okolí
- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Seznamujeme žáky s používáním předmětů denní potřeby
- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry handicapu
- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů
- Praktickými činnostmi učíme žáky používat jednoduché pracovní techniky
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

<ul style="list-style-type: none"> manipulovat s předměty 	<ul style="list-style-type: none"> úchop předmětů na stole v sedě a ve stoje zvedání předmětů z podlahy úchop předmětů různé velikosti sledování nepohybujících se a pohybujících se předmětů dosažení žádaného předmětu pomocí nástroje (např. hůlkou) cílená manipulace oběma rukama s předměty účelová manipulace s předměty různých tvarů a velikostí rozebírání předmětů na části skládání předmětů z částí manipulace s pohyblivými, světelnými a zvukovými předměty 	
<p>Žák by měl: rozlišovat tvary a barvy předmětů</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišovat tvary předmětů rozlišovat velikosti předmětů 	<p>rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi</p> <ul style="list-style-type: none"> přiřazování základních geometrických tvarů přiřazování předmětů stejných tvarů k plošným základním geometrickým tvarům rozeznávání základních geometrických tvarů a jejich pojmenovávání rozlišování velký - malý rozlišování dlouhý - krátký rozlišování vysoký - nízký 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv Vv ZTv Pv – práce s drobným materiálem Pv - práce montážní a demontážní</p>

<ul style="list-style-type: none"> rozlišovat tvary předmětů rozlišovat barvy předmětů 	<ul style="list-style-type: none"> rozlišování kulatý - hranatý rozlišování různých tvarů kostek stimulace barevného vnímání přiřazování základních barev přiřazování barevných odstínů rozeznávání a pojmenování základních barev 	
<p>Žák by měl: poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> poznávat předměty běžné denní potřeby řadit předměty v základních směrech skládat předměty třídit předměty 	<p>cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů</p> <ul style="list-style-type: none"> rozeznávání oblečení, nádobí, hygienických potřeb, hraček, učebních pomůcek spojování předmětů s místem přiřazování stejných předmětů k sobě při zachování struktury směrové orientace shora dolů a zleva doprava skládání předmětů z částí (vkládačky, rozstříhané obrázky, puzzle, stavebnice) třídění předmětů podle rozdílnosti na skupiny vybírání co do skupiny předmětů nepatří 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Pv –práce s drobným materiálem Pv – práce montážní a demontážní Pv – práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • třídit předměty podle barev • třídit předměty podle tvaru • třídit předměty podle velikosti 	<ul style="list-style-type: none"> • přiřazování barevných předmětů k barevným kartám • přiřazování předmětů různých tvarů k různým tvarům karet • přiřazování předmětů podle velikosti 	
<p>Žák by měl: třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznávat reálné a vyobrazené předměty • třídit obrázky • rozeznávat změny na obrázcích 	<p>třídění obrázků podle obsahu, poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech</p> <ul style="list-style-type: none"> • přiřazování reálných předmětů k fotografiím • přiřazování reálných předmětů k obrázkům, piktogramům • třídění obrázků, fotografií, piktogramů • přiřazování obrázků - stín • přiřazování reálných předmětů k fotografiím obsahově stejným, ale výrazově rozdílným • přiřazování reálných předmětů k piktogramům • přiřazování různých úrovní piktogramů • rozeznávání obrázků a fotografií s určitými rozdíly 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Pv – práce s drobným materiálem Pv – práce montážní a demontážní Pv – práce v domácnosti</p>

<p>Žák by měl: poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat sebe sama • poznat blízké osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • poznávání sebe sama v zrcadle • poznávání sebe sama na fotografiích • poznávání blízkých osob , učitelů a spolužáků podle jména • poznávání blízkých osob , učitelů a spolužáků na fotografiích 	<p>Rv –rozvíjení logického myšlení a paměti Řv – rozvíjení komunikačních dovedností</p>
<p>Žák by měl: rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznat denní doby podle činnosti • samostatně používat vizualizovaný denní režim 	<p>denní časové úseky podle činností, obrázků nebo piktogramů</p> <ul style="list-style-type: none"> • denní režim podle struktury času, místa a činností • používání vizualizovaného denního režimu na své vývojové úrovni 	<p>Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení poznávacích schopností</p>
<p>Žák by měl: napodobit předvedené pohyby</p> <ul style="list-style-type: none"> • napodobit předvedené pohyby paží • napodobit pohyby ve stoje 	<p>cvičení soustředěného zrakového vnímání</p> <ul style="list-style-type: none"> • přendávání předmětů z ruky do ruky • nápodoba ukládání předmětů • nápodoba různých pohybů prstů, rukou a paží • nápodoba manipulace s pohyblivou hračkou (tahání, strkání, koulení, posílání) • nápodoba pohybu po dospělém 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv Pov ZTv RTv Pv- práce s drobným materiálem Pv – práce montážní a demontážní Pv – práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none">• napodobit jednoduché pohybové vzorce	<ul style="list-style-type: none">• vizumotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů vsedě• vizumotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů ve stoje• vizumotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů s nářadím• vizumotorická nápodoba běžných denních činností	Pv – pěstitecké práce
--	--	-----------------------

Člověk a jeho svět -Smyslová výchova – rozvíjení sluchového vnímání

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagovat na oslovení vlastním jménem • reagovat na zavolání 	<p>nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • ztotožnění se s vlastním jménem • rozlišování svého vlastního jména • reakce na zavolání se zrakovou podporou • reakce na zavolání bez zrakové podpory 	<p>Řv – rozvíjení poznávacích schopností Řv – rozvíjení komunikačních dovedností</p>
<p>Žák by měl: poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky</p> <ul style="list-style-type: none"> • soustředit se na zvuky • poznat různé zvuky 	<p>sluchová cvičení s využitím zraku a bez využití zraku</p> <ul style="list-style-type: none"> • navozování příjemných pocitů zvukovými podněty • reakce na zvuk • otáčení se za zvukem • sluchové soustředění na zvuky (ozvučenou hračku, zvonek, bubínek, telefon,mačkání papíru, cinkání lžice, tleskání, klepání, pískání) • sluchová cvičení se zrakovou podporou (ozvučená hračka, 	<p>Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv ZTv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • rozlišit různé zvuky • napodobit různé zvuky • rozlišit kvalitu zvuku 	<p>zvonek, bubínek, telefon, mačkání papíru, cinkání lžice, tleskání, klepání, pískání)</p> <ul style="list-style-type: none"> • sluchová cvičení bez zrakové podpory (ozvučená hračka, zvonek, bubínek, telefon, mačkání papíru, cinkání lžice, tleskání, klepání, pískání) • rozlišování zvuků různých předmětů, hudebních nástrojů <p>cvičení sluchové paměti, napodobování různých zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • napodobování různých zvuků s různým časovým odstupem po předvedení • napodobování libozvučných zvuků z přípravných logopedických cvičení <p>rozlišování a určování zvuku podle směru, délky a intenzity</p> <ul style="list-style-type: none"> • otáčení se za zdrojem zvuku • otáčení se za hlasitými a tichými zvuky • otáčení se za déletrvajícimi a krátkými zvuky • otáčení se za zvuky s vysokými a nízkými tóny 	
---	---	--

<p>Žák by měl: poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat podle hlasu členy své rodiny • poznat podle hlasu osoby účastnící se výuky • poznat podle hlasu spolužáky 	<p>nácvik soustředěného sluchového vnímání pomocí zvuků, poznávání a rozlišování zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznávání členů rodiny podle hlasu se zřetelnou podporou • rozeznávání členů rodiny podle hlasu bez zřetelné podpory • rozeznávání učitelů podle hlasu se zřetelnou podporou • rozeznávání učitelů podle hlasu bez zřetelné podpory • rozeznávání spolužáků podle hlasu se zřetelnou podporou • rozeznávání spolužáků podle hlasu bez zřetelné podpory 	<p>Řv – rozvíjení komunikačních dovedností</p>
--	---	--

<p>Žák by měl: poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat hlasy domácích zvířat • rozeznávat lidské zvuky • rozeznávat zvuky domácích spotřebičů • rozeznávání zvuků dopravních prostředků 	<p>cvičení sluchové paměti, napodobování různých zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání hlasů domácích zvířat ze zvukové nahrávky se zrakovou podporou • poznávání hlasů domácích zvířat ze zvukové nahrávky bez zrakové podpory • opakování hlasů zvířat po předvedení • rozeznávání lidských zvuků ze zvukové nahrávky se zrakovou podporou • rozeznávání lidských zvuků ze zvukové nahrávky bez zrakové podpory • opakování lidských zvuků po předvedení • rozeznávání zvuků domácích spotřebičů ze zvukové nahrávky se zrakovou podporou • rozeznávání zvuků domácích spotřebičů ze zvukové nahrávky bez zrakové podpory • rozeznávání zvuků dopravních prostředků ze zvukové nahrávky se 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Hv</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • koncentrovat pozornost při poslechu 	<p>zrakovou podporou</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznávání zvuků dopravních prostředků ze zvukové nahrávky bez zrakové podpory • opakování dětské modifikace zvuků některých dopravních prostředků • poslech říkadel, písniček, pohádek, příběhů 	
<p>Žák by měl: rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat reálné zvuky spojené s denním životem • reagovat na zvuky běžného denního života beze strachu 	<p>rozlišování zvuků v přírodě (hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlišování reálných zvuků denního života ve venkovním prostředí (hlasy zvířat, zpěv ptáků, zvuky dopravních prostředků, apod.) • rozlišování reálných zvuků denního života ve vnitřním prostředí • odstraňování strachu z reálných zvuků, které jsou spojené s denním životem 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Řv – rozvíjení komunikačních dovedností</p>

<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reagovat na jednostupňové a vícestupňové pokyny 	<p>sluchově motorická cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • sluchově motorická cvičení a hry, v nichž se uplatňuje spojení zvuků s pohybem • rytmická cvičení 	<p>Řv– rozvíjení komunikačních dovedností Hv Vv Pov ZTv RTv</p>
--	---	---

Člověk a jeho svět – Smyslová výchova – Rozvíjení hmatového vnímání

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: zvládat základní sebeobslužné dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • uchopit a manipulovat s oblečením • uchopit a manipulovat s jídelním náčiním a nádobím • uchopit a manipulovat s předměty určenými k osobní hygieně • uchopit a manipulovat s pomůckami určenými k domácím pracem 	<p>sebeobslužné dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • správný úchop jednotlivých součástí oblečení • manipulace s knoflíky a se zdrhovadly • odkládání oblečení • skládání oblečení • úchop lžice, popřípadě příboru • manipulace s jídelním nádobím • manipulace s vodovodními kohoutky a pákovými bateriemi • nácvik mycích pohybů • manipulace s mýdlem • manipulace s ručníkem • manipulace s kapesníkem • manipulace s hřebenem • manipulace s předměty zubní hygieny • manipulace s toaletním papírem • manipulace s konvičkou při zalévání květin • manipulace s prachovkou • manipulace s pomůckami k mytí nádobí • manipulace s vysavačem • manipulace s koštětem, smetáčkem 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Pv – sebeobsluha Pv – práce s drobným materiálem Pv – práce montážní a demontážní Pv – pěstitelské práce Pv – práce s domácností</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uchopit a manipulovat s jednoduchým • zahradním náčiním 	<p>a lopatkou</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulace se zahradním náčiním 	
<p>Žák by měl: poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznat hmatem velikost předmětu • rozeznat hmatem tvar předmětu • rozeznávání povrchu předmětu hmatem 	<p>třídění předmětů – podle tvaru, velikosti a povrchu</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznávání hmatem malé - velké • rozeznávání hmatem dlouhé - krátké • rozeznávání hmatem kulaté - hranaté • rozeznávání různých předmětů hmatem • rozeznávání geometrických tvarů hmatem • rozeznávání hladké - drsné hmatem 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností</p>
<p>Žák by měl: třídít předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru</p> <ul style="list-style-type: none"> • třídít předměty podle velikosti • třídít předměty podle tvaru 	<p>třídění předmětů – podle tvaru, velikosti a povrchu</p> <ul style="list-style-type: none"> • třídění předmětů podle velikosti • třídění předmětů podle tvaru 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Pv – práce s drobným materiálem</p>

<ul style="list-style-type: none"> třídít předměty podle povrchu 	<ul style="list-style-type: none"> třídění předmětů podle povrchu 	
<p>Žák by měl: poznat známé předměty podle hmatu</p> <ul style="list-style-type: none"> manipulovat s různými předměty uchopovat předměty různých tvarů, velikostí a materiálů 	<p>rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaní hlazení různých druhů materiálů rozvoj hmatového vnímání manipulací s předměty nácvik úchopu předmětů různé velikosti, tvaru a povrchu 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Pov ZTv RTv Pv – práce montážní a demontážní Pv – pěstitelské práce Pv – práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: poznat známé předměty podle hmatu</p> <ul style="list-style-type: none"> poznávat předměty běžné denní potřeby hmatem bez zrakové podpory 	<p>rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> určování předmětů hmatem bez zrakové podpory 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností</p>

<p>Žák by měl: rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat vlastnosti látek a materiálů, podle kterých se bude učit základní fyzikální vlastnosti předmětů • rozpoznat hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů 	<p>rozlišování fyzikálních vlastností předmětů</p> <ul style="list-style-type: none"> • navozování příjemných pocitů taktilními podněty • hry s vodou • hry s různě těžkými předměty • hry s přírodninami • hry s různými látkami • rozlišení tvrdé - měkké • rozlišení teplé - studené • rozlišení těžké - lehké • rozlišení mokré - suché • rozlišení hladké - drsné 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Vv ZTv RTv Pv – sebeobsluha Pv – práce s drobným materiálem Pv – práce s domácností</p>
--	---	---

Člověk a jeho svět – Smyslová výchova – Prostorová a směrová orientace

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímat prostor způsobem odpovídajícím jeho vývojové úrovni a postižení • rozlišit základní členění prostoru • orientovat se ve známém prostoru podle základních orientačních bodů 	<p>směrová orientace v prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • navozování příjemných pocitů s vnímání prostoru • vnímání prostoru hmatem • vnímání prostoru zrakem • vnímání prostoru pohybem • určení dveří, oken • určení základního vybavení prostoru • orientace podle důležitých bodů ve vnitřním a vnějším prostoru 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv Vv Pov ZTv RTv Pv – práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: orientovat se ve třídě, ve škole a ve svém nejbližším okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se ve třídě • orientovat se ve škole 	<p>orientace ve třídě, ve škole a ve svém nejbližším okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientace ve třídě podle struktury prostoru • orientace ve třídě podle struktury činností • orientace ve třídě podle struktury času • orientace v jednotlivých místnostech školy 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv Pov RTv Pv – práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> orientovat se v nejbližším okolí 	<ul style="list-style-type: none"> orientace na školní zahradě orientace v okolí školy orientace při vycházkách na známých místech 	
<p>Žák by měl: rozlišovat vpravo – vlevo</p> <ul style="list-style-type: none"> určit levou a pravou ruku určit předměty vlevo – vpravo rozlišit pravou a levou stranu 	<p>rozlišování pravá – levá</p> <ul style="list-style-type: none"> určení levé a pravé ruky rozlišování předmětů, které jsou vlevo a vpravo určení levé a pravé strany 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Hv Vv Pv –sebeobsluha</p>
<p>Žák by měl: rozlišovat nahoře dole, před – za, vedle</p> <ul style="list-style-type: none"> orientovat se podle struktury prostoru orientovat se na ploše skládat předměty do řady horizontálně a vertikálně 	<p>směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru, řazení předmětů podle směrové orientace</p> <ul style="list-style-type: none"> orientace v místnostech podle jejich vybavení orientace na stole podle rozložených předmětů skládání předmětů vedle sebe skládání předmětů pod sebe 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Rv – rozvíjení grafických schopností Vv Pv – sebeobsluha Pv – práce s drobným materiálem Pv– práce montážní a demontážní</p>

<ul style="list-style-type: none"> • řadit předměty v základních směrech • rozeznávat nahoře - dole • rozeznávat vpředu – vzadu • rozeznávat na začátku – na konci • rozeznávat před – za • rozeznávat vedle 	<ul style="list-style-type: none"> • řazení předmětů shora dolů a zleva doprava • přiřazování předmětů nahoru – dolů ve stoje • přiřazování předmětů nahoru – dolů v sedě • rozeznávání, které předměty jsou nahoře – dole • přiřazování předmětů do předu – do zadu • rozeznávání, které předměty jsou vpředu - vzadu • přiřazování předmětů na začátek – na konec • rozeznávání, které předměty jsou na začátku – na konci • přiřazování předmětů před – za • rozeznávání předmětů, které jsou před – za • dávání předmětu vedle určeného předmětu • rozeznávat předměty, které jsou vedle určeného předmětu 	
--	--	--

<p>Žák by měl: řadit, skládat a umístit předměty, na určené místo podle pokynu</p> <ul style="list-style-type: none"> • řadit předměty podle pokynů • umístit předměty na požadovaná místa 	<p>umísťování předmětů podle pokynů</p> <ul style="list-style-type: none"> • řazení předmětů za sebe podle pokynů • řazení předmětů pod sebe podle pokynů • umísťování předmětů podle pokynů do různých místností • umísťování předmětů podle pokynů na určitá místa (do skříně, do šuplíku, na stůl) • umísťování předmětů na určitá místa na ploše (do krabiček, misek, dóz) 	<p>Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Vv Pov ZTv RTv Pv – sebeobsluha Pv – práce s drobným materiálem Pv – práce montážní a demontážní Pv – práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: rozeznat roční období podle základních znaků</p> <ul style="list-style-type: none"> • přiřazovat atributy ročních období k obrázkům ročních období • určit aktuální roční období podle charakteristických znaků 	<p>příroda v ročních obdobích</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozeznávání charakteristických znaků pro jednotlivá roční období • přiřazování charakteristických znaků ročních období k obrázkům • určování aktuálního ročního období 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv – rozvíjení logického myšlení a paměti Pov Pv – pěstitelské práce</p>

Člověk a jeho svět – Smyslová výchova – Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>rozlišit jednotlivé chutě</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládat základní orální pohyby vedoucí k rozvoji chuťové percepce • rozlišit základní chuťové vlastnosti • poznat chuť základních druhů ovoce a zeleniny • poznat chuť a vůni základních druhů potravin • poznat chuť a vůni jednotlivých nápojů 	<p>rozlišování základních chutí</p> <ul style="list-style-type: none"> • navozování příjemných pocitů chuťovými podněty • správné kousání a polykání potravy • lízání lízátka, čokolády, medu • cvičení sání brčka • rozlišování sladké, hořké, slané, kyselé <p>rozlišování chutí potravin, ovoce a zeleniny</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání chutí ovoce a zeleniny • poznávání chutí různých druhů pečiva • poznávání chutí základních druhů potravin • poznávání chutí vody, čaje, kaka, limonády, džusu 	<p>Rv – rozvíjení poznávacích schopností Rv– rozvíjení logického myšlení a paměti Pv -sebeobsluha</p>

<p>Žák by měl: poznat předměty čichem podle vůně</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat vůni základních druhů ovoce a zeleniny • poznat vůni základních druhů potravin • poznat vůni jednotlivých nápojů 	<p>poznávání podle čichu: vůně, specifické vůně potravin</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznávání vůní ovoce a zeleniny • poznávání vůní různých druhů pečiva • rozeznávání vůní základních druhů potravin • rozeznávání vůní vody, čaje, kaka, limonády, džusu 	<p>Pv – práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: rozlišit vůně a pachy</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádět základní dechová cvičení potřebná pro rozvoj čichu • rozeznat voňavé a páchnoucí podněty 	<p>rozlišit vůně a pachy</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní dechová cvičení potřebná pro rozvoj čichu <p>poznávání podle čichu: vůně, zápach, nelibé pachy</p> <ul style="list-style-type: none"> • určování co je voňavé • určování co páchne 	<p>Řv – rozvíjení komunikačních dovedností Hv Pv – práce v domácnosti</p>

<p>Žák by měl: poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznat zápach zkažených potravin • poznat nebezpečné pachy 	<p>poznávání podle čichu: zápach, nelibé pachy</p> <ul style="list-style-type: none"> • specifické pachy zkažených potravin , uzenin, mléčných výrobků, plísní • zápach čistících prostředků • zápach kouře • zápach plynu 	<p>Pv– práce v domácnosti</p>
---	---	-------------------------------

5.3. Umění a kultura

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura provází žáky po celou dobu povinné školní docházky. Přispívá ke kultivaci osobnosti žáků, působí na jejich chování, posiluje jejich sebevědomí, rozvíjí estetické cítění tím, že dává prostor pro uplatnění tvořivých schopností a zprostředkování zážitků prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Má značný rehabilitační a relaxační význam, naplňuje přirozenou potřebu projevit se. Prostřednictvím výuky je možné přiblížit žákům hudební i výtvarné umění a působit tak na jejich estetické vnímání. Získané dovednosti mohou značně obohatit jejich život. Vzdělávací oblast se realizuje ve vzdělávacích oborech **Hudební výchova a Výtvarná výchova**.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k :

- Napodobování a rozlišování různých hudebních a nehmudbních zvuků
- Rozlišování vybraných hudebních nástrojů podle zvuku
- Napodobování a rozlišování různých zvuků
- Zvládání hry na tělo a jednoduché rytmické nástroje
- Soustředění na poslech krátkých skladeb
- Rozvíjení individuálních schopností při vlastní tvorbě, vnímání a komunikaci
- Rozlišování základních barev a jejich používání ve výtvarném vyjádření
- Vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy

5.3.1. Hudební výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor **Hudební výchova** vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnost hudbu emocionálně prožít. Prostřednictvím hudebních činností dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň se podporuje i rozvoj řečových dovedností. Hudební činnosti pomáhají žákům k odstranění napětí, k překonávání únavy, zlepšování nálady a podílejí se na koncentraci pozornosti.

Výuka vzdělávacího oboru Hudební výchova probíhá ve všech ročnících (1. – 10. ročníku). Časová dotace je v 1. až 10. ročníku 1 vyučovací hodina ze základní časové dotace a v 1., 2., 3., a 8., 9., 10. ročníku je časová dotace posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorách, kde je výuka daného předmětu realizována.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Disponibilní časová dotace	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1
Celkem	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Učíme chápat a plnit jednoduché pokyny na základě stereotypu
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Umění a kultura – Hudební výchova

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvládat správné dýchání • Snažit se o správnou intonaci • Snažit se o správnou melodii 	<p>dechová cvičení, výslovnost, fonační, intonační a melodická cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontaktní dýchání • masáž stimulující dýchání • dýchání vleže, ve stoje, v sedě • správné držení těla při dýchání • fonační cvičení (dechová cvičení s hlasovým doprovodem) • intonační cvičení • melodická cvičení • rytmizace říkadel • výslovnost 	<p>RV – rozvíjení poznávacích schopností ŘV- rozvíjení komunikačních dovedností SV – rozvíjení sluchového vnímání ZTV</p>

<p>Žák by měl: rozlišovat zvuky hudebních nástrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> • soustředit se na zvuky hudebních nástrojů • poznat a rozlišit různé zvuky hudebních nástrojů 	<p>Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, tria triangl)</p> <ul style="list-style-type: none"> • reakce na zvuky hudebních nástrojů • poslech libé hudby • poslech zvuků hudebních nástrojů • soustředěný poslech spojený s vnímáním rytmu a melodie • somatická, vestibulární, vibrační stimulace • diferenciaci výrazně rozlišných hudebních nástrojů • sluchová diferenciaci zvukově podobných hudebních nástrojů • určování hudebních nástrojů podle zvuku se zrakovou a bez zrakové podpory 	<p>RV – rozvíjení logického myšlení a paměti RV - rozvíjení grafických schopností ŘV - rozvíjení komunikačních dovedností SV - rozvíjení sluchového vnímání ZTV RTV</p>
<p>Žák by měl: zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje</p>	<p>zpěv - jednoduché písně s hudebním doprovodem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpěv jednoduchých krátkých písní určené dětem 	

<p>Žák by měl: doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje</p>	<p>Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangl)</p> <ul style="list-style-type: none"> • úchop předmětů • manipulace s hudebními nástroji • asistovaná hra na jednoduché rytmické hudební nástroje • hra na jednoduché hudební nástroje • hra na jednoduché hudební nástroje doprovázena zpěvem či hudbou • hra na jednoduché hudební nástroje v kolektivu, doprovázena zpěvem či hudbou 	<p>RV - rozvíjení logického myšlení a paměti RV – rozvíjení grafických schopností ŘV - rozvíjení komunikačních dovedností SV – rozvíjení zrakového vnímání SV - rozvíjení hmatového vnímání Po v ZTV</p>
<p>Žák by měl: zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat jednoduchá rytmická cvičení 	<p>rytmus - vnímání rytmu, posilování rytmu, samostatná rytmizace, rytmizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentář (bubínek, tamburína, triangl)</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytřukávání • vytleskávání • pleskání • dupání • luskání • hra na tělo • rytmická cvičení pomocí jednoduchých hudebních nástrojů 	<p>RV – rozvíjení poznávacích schopností RV - rozvíjení logického myšlení a paměti RV – rozvíjení grafických schopností ŘV - rozvíjení komunikačních dovedností SV – rozvíjení zrakového vnímání SV - rozvíjení sluchového vnímání SV - rozvíjení hmatového vnímání SV – prostorová a směrová orientace Po v ZTV RTV</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zvládat pohyb podle rytmického doprovodu 	<p>Hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • nácvik základních pohybových činností • orientace v prostoru • rytmická cvičení • asistovaný pohyb podle rytmického doprovodu • pohyb podle rytmického doprovodu • hudebně pohybová činnost • pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami • jednoduché tanečky 	
<p>Žák by měl: soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby</p>	<p>Poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem, relaxační hudba</p> <ul style="list-style-type: none"> • hudba s výrazným rytmem, krátké skladby různého charakteru • relaxační cvičení, prvky jógových cvičení 	<p>RV - rozvíjení logického myšlení a paměti SV - rozvíjení sluchového vnímání Po v ZTV RTV</p>

5.3.2. Výtvarná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Ve vzdělávacím oboru **Výtvarná výchova** se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Při výtvarných činnostech dochází k rozvíjení tvořivosti při osobitém způsobu vidění světa. Je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Výuka vzdělávacího oboru Výtvarná výchova probíhá ve všech ročnících (1. - 10. ročníku). Časová dotace je v 1. až 10. ročníku 1 vyučovací hodina ze základní časové dotace a ve 4., 5., 6., a 7. ročníku je časová dotace posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorách, kde je výuka daného předmětu realizována.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Disponibilní časová dotace	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0
Celkem	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Učíme chápat a plnit jednoduché pokyny na základě stereotypu
- Postupně seznamujeme žáky s okolním prostředím
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas

Kompetence sociální a personální:

- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktu mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry handicapu
- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů
- Při rozvíjení pracovních návyků používáme různorodé materiály
- Praktickými činnostmi učíme žáky používat jednoduché pracovní techniky
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Umění a kultura - Výtvarná výchova

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl :</p> <p>zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatnit vlastní tělo při výtvarných činnostech • manipulovat s objekty 	<p>uplatnění vlastního těla; manipulace s objekty</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj hrubé a jemné motoriky • koordinace pohybu • otisk prstů, dlaně, celé ruky • otisk chodidel • malování na tělo pomocí různých technik • příprava pracovního místa a výtvarných potřeb • manipulace s výtvarnými potřebami • použití výtvarných potřeb 	<p>RV – rozvíjení poznávacích schopností RV - rozvíjení logického myšlení a paměti RV – rozvíjení grafických schopností ŘV - rozvíjení komunikačních dovedností SV – rozvíjení zrakového vnímání SV – prostorová a směrová orientace Pov ZTV RTV PV – práce s drobným materiálem</p>
<p>Žák by měl :</p> <p>používat na elementární úrovni prostředky a postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientovat se na ploše a v prostoru 	<p>základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru</p> <ul style="list-style-type: none"> • výtvarné činnosti na různých velikostech ploch (chodník, pískovnička, plakát, výkresy atd.) 	<p>RV – rozvíjení poznávacích schopností RV - rozvíjení logického myšlení a paměti RV – rozvíjení grafických schopností SV – prostorová a směrová orientace PV – práce s drobným materiálem PV – pěstitelské práce</p>

	<p>prostorová tvorba a modelování (papír, textilie, stavebnice, hlína, modelovací hmoty)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostorové výtvarné techniky • modelování z plastelíny, tvrdnoucí hmoty, keramické hlíny, apod. <p>netradiční výtvarné techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> • netradiční výtvarné techniky s barvami, papírem, textilními a přírodními materiály 	
<p>Žák by měl : vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary</p>	<p>kresba a malba různými nástroji, malba na různorodý materiál</p> <ul style="list-style-type: none"> • kresba • kresba různými klacíky v pískovnici • kresba křídou na vlhký podklad, na suchý podklad • kresba mastným a suchým pastelem • kresba tužkou a pastelkami • malba na neobvyklé materiály (sklo, dlaždice, celofán , látka atd.) • malba houbou, otisk a roztírání barvy • práce s barvou (rozpíjení, zapouštění) • malba prsty • práce s barvou – foukání barevné kaňky 	<p>RV – rozvíjení poznávacích schopností RV - rozvíjení logického myšlení a paměti RV – rozvíjení grafických schopností SV- rozvíjení hmatového vnímání SV – prostorová a směrová orientace PV – práce s drobným materiálem</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • základní dovednost pro práci v ploše a prostoru pro samostatnou malbu • kombinovaná technika- spojení kresby a malby (voskovky a vodové barvy) 	
<p>Žák by měl : vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity</p>	<p>vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • malba prsty, štětcem a houbou • práce s barvou – nácvik použití štětců s různou šíří • nanášení a roztírání barvy na plochu • vybarvování tvarů a předmětů s charakteristickou barvou • hra se skvrnou • základní dovednosti v práci se štětcem a barvou • barevné kontrasty (světlý-tmavý, den-noc) • velikostní kontrasty - dohledávání na vystavených obrázcích • kontrast velikostí: ovoce, postavy, domy, předměty • prostorová tvorba • koláže • návštěva výstavy 	<p>RV – rozvíjení grafických schopností ŘV - rozvíjení komunikačních dovedností SV – rozvíjení zrakového vnímání SV – prostorová a směrová orientace Po v RTV PV – práce s drobným materiálem</p>

<p>Žák by měl :</p> <p>uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech</p>	<p>využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací</p> <ul style="list-style-type: none"> • kaširování, malování, polepování • prostorová tvorba a modelování -mačkání papíru do různých tvarů • práce s plastelínou (trhání kousků, modelování kuliček) • práce s plastelínou (váleček) • modelování z hliněných válečků <p>vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy</p> <ul style="list-style-type: none"> • malování a kreslení s hudbou, na hudbu • prostorová tvorba • výtvarné vyjádření vlastního zážitku 	<p>RV- rozvíjení poznávacích schopností RV- rozvíjení logického myšlení a paměti ŘV- rozvíjení komunikačních dovedností SV- rozvíjení sluchového vnímání SV- rozvíjení hmatového vnímání SV- prostorová a směrová orientace HV ZTV RTV PV- práce s drobným materiálem</p>
---	--	--

5.4. Člověk a zdraví

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví učí žáky základním poznatkům, které mohou využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí fyzické i psychické schopnosti, pohybové dovednosti i sociální adaptaci. Umožňuje jim rozvíjení zdravotních předpokladů pohybových možností. K osvojení potřebných dovedností a návyků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví se prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech **Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova** nebo **Rehabilitační tělesná výchova**.

Vzdělávací obor **Pohybová výchova** je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odreagování napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových dovedností, spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení. Vzdělávací obor **Zdravotní tělesná výchova** aktivně rozvíjí hybnost žáků, správné držení těla a zvyšuje tělesnou zdatnost. Zaměření musí odpovídat jejich fyzickým, psychickým a zdravotním možnostem, zdravotnímu stavu a specifice postižení.

U žáků s těžkým mentálním postižením, u kterých je vzhledem k závažnosti postižení výrazně omezená hybnost, se zařazuje jako alternativa ke Zdravotní tělesné výchově **Rehabilitační tělesná výchova**. Jejím úkolem je prostřednictvím pohybových aktivit přispívat k rozvíjení hybnosti žáků s nejtěžším postižením a tím současně rozvíjet i jejich rozumové schopnosti a zmírňovat důsledky mentálního postižení.

Výuka je zařazena po konzultaci a pod supervizi odborného lékaře a může ji provádět pracovník se speciální kvalifikací (fyzioterapeut, speciální pedagog se somapedickou kvalifikací s rehabilitačním zaměřením).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- dodržování zdravého způsobu života a ochrany zdraví, péči o své zdraví a snaze o jeho zlepšení a posílení
- zvýšení koncentrace pozornosti, odreagování napětí a překonávání únavy, fyzickému i psychickému uvolnění
- rozvíjení aktivní hybnosti a využívání pohybových schopností a dovedností
- poznávání vlastních fyzických a zdravotních předpokladů pohybových možností a omezení
- odstraňování mimovolných pohybů a stimulaci jednotlivých svalových skupin
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

5.4.1. Pohybová výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor Pohybová výchova je zaměřen na zvládnutí základních pohybových dovedností a rozvíjení pohybové kultury. Prostřednictvím pohybových aktivit přispívá ke zmírnění důsledků zdravotního postižení žáků, rozvoji řeči, pomáhá k odstranění napětí, překonávání únavy, zlepšování nálady a podílí se na koncentraci pozornosti. Pohybová činnost tvoří základ rozvoje psychických procesů.

Výuka vzdělávacího oboru Pohybová výchova probíhá ve všech ročnících (1. - 10. ročníku). Časová dotace je v 1. až 10. ročníku 2 vyučovací hodiny ze základní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v tělocvičně, v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorech, kde je výuka daného předmětu realizována.

Vyučující respektují individuální možnosti žáků, poskytují potřebnou míru pomoci a tím zajišťují jejich bezpečnost.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Disponibilní časová dotace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Kompetence k učení:

- Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky

Kompetence k řešení problému:

- Učíme chápat a plnit jednoduché příkazy na základě stereotypu
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktů mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovedností pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Průběžně vedeme žáky k získávání základních sebeobslužných postupů, dovedností a návyků
- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry handicapu
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

<p>Žák by měl: zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</p>	<p>pohybové hry a cvičení – motivační a napodobivé hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • stimulace jednotlivých svalových skupin • uvolňovací cvičení • posilovací cvičení • rovnovážná cvičení • relaxační cvičení • rytmická cvičení podle možností žáků 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Rv-rozvíjení grafických schopností Hv</p>
<p>Žák by měl: reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti</p>	<p>pohybové hry a cvičení, motivační a napodobivé hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrační předcvičování se slovním doprovodem • asistované cvičení se slovním doprovodem • vizuomotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů vsedě • vizuomotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů ve stoje • vizuomotorická nápodoba několika po sobě jdoucích pohybů s nářadím • samostatný pohyb podle pokynu 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Pv-práce montážní a demontážní Pv-pěstitecké práce Pv-práce v domácnosti</p>

<p>Žák by měl: mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů</p>	<p>turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pobyt v terénu</p> <ul style="list-style-type: none"> • chůze po schodech a ze schodů s vedení nebo bez vedení • chůze po nakloněné rovině • běh na krátké vzdálenosti • překonávání překážek • pohybové hry • orientace v nejbližším okolí • vycházky do okolí • turistika a pobyt v přírodě 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Sv-prostorová a směrová orientace Hv Vv Pv-pěstitecké práce Pv-práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet koordinaci pohybu 	<p>základní manipulace s míčem a drobným náčiním</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulace s míčem (kutálení,házení, chytání, kopání, apod.) • manipulace s drobným náčiním (kroužky, kuželky, švihadla, apod.) 	<p>Rv-rozvíjení grafických schopností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Pv-práce s drobným materiálem</p>
<p>Žák by měl: zvládnout uvolnění a zklidnění organismu</p>	<p>relaxační cvičení; prvky jógových cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • masáže • relaxační cvičení • jógová cvičení • pohybové činnosti v rytmu hudby 	<p>Hv</p>

5.4.2. Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Zdravotní tělesná výchova (ZdrTV) je formou tělesné výchovy, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy. Zařazení žáků do ZdrTV se provádí na doporučení lékaře. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních specifik postižení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního postižení. Cílem je celkové zlepšení zdravotního stavu žáků.

Rehabilitační tělesná výchova se zařazuje jako alternativní forma zdravotní tělesné výchovy pro žáky s nejtěžšími formami mentálního postižení, u nichž je snížena schopnost spontánního pohybu. Zaměření musí odpovídat psychickým možnostem jednotlivých žáků, jejich zdravotnímu stavu a specifice postižení.

Výuka vzdělávacího oboru Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova probíhá ve všech ročnících (1. - 10. ročníku). Časová dotace je 4 vyučovací hodiny ze základní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v tělocvičně, v kmenových třídách a ve všech vnitřních a vnějších prostorách, kde je výuka daného předmětu realizována.

Vyučující respektují individuální možnosti žáků, poskytují potřebnou míru pomoci a tím zajišťují jejich bezpečnost.

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Disponibilní časová dotace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Se žáky nacvičujeme stereotypy používání jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Učíme žáky vhodně používat učební pomůcky

Kompetence k řešení problému:

- Učíme chápat a plnit jednoduché příkazy na základě stereotypu
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativní:

- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Vedeme žáky k vyjadřování svých potřeb, pocitů a nálad společensky vhodným způsobem

Kompetence sociální a personální:

- Učíme žáky orientovat se v tělesném schématu
- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktů mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovedností pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat

Kompetence pracovní:

- Průběžně vedeme žáky k získávání základních sebeobslužných postupů, dovedností a návyků
- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry handicapu
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Člověk a zdraví – Zdravotní tělesná výchova

<p>Očekávané výstupy Dílčí výstupy</p>	<p>Učivo</p>	<p>Přesahy a vazby</p>
<p>Žák by měl: uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách</p>	<p>pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifice postižení; pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • koordinace pohybů • rozvoj cíleného pohybu • správný pohybový stereotyp <p>zásady správného držení těla; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; koordinace pohybů</p> <ul style="list-style-type: none"> • správné držení těla • rozvoj hrubé a jemné motoriky • koordinace pohybů 	<p>Rv-rozvíjení logického myšlení a paměti Rv-rozvíjení grafických schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Hv Vv Pv-sebeobsluha Pv-práce montážní a demontážní</p>
<p>Žák by měl: zaujímat správné základní cvičební polohy</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat správný pohybový režim 	<p>pohybový režim; pohybové činnosti s přihlédnutím ke specifice postižení; pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> • koordinace pohybů • rozvoj cíleného pohybu • správný pohybový stereotyp 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Rv-rozvíjení grafických schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Hv Vv Pv-práce montážní a demontážní Pv- sebeobsluha</p>

<ul style="list-style-type: none"> • provádět pohybové činnosti dle individuálních možností • zvládat jednoduché pohybové hry 	<ul style="list-style-type: none"> • odstraňování patologických vzorců pohybu • používání pomůcek (protézy, orthézy, klíny, míče, válce atd.) • úkony zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin • polohování • vertikalizace • pohyb s kinetickými a ozvučnými hračkami • manipulace s předměty v bezprostřední blízkosti • manipulace s předměty, které nejsou v bezprostřední blízkosti • jednoduché pohybové hry 	
<p>Žák by měl: zvládat jednoduchá speciální cvičení</p>	<p>uvolňovací cvičení, relaxační cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • somatická stimulace (vnímání tělesného schématu) • somatická zklidňující stimulace (navození celkového tělesného uvolnění, stimulace vnímání, navázání komunikace) • polohování (stimulace pohybu a pohybových aktivit, pohybové vzorce, taktilní schopnosti) • dýchání • vestibulární stimulace (rovnováha) • vibrační stimulace • optická stimulace 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání</p>

	<ul style="list-style-type: none">• auditivní stimulace (sluchová)• orální stimulace• olfaktorologická stimulace (vůně a pachy)• taktilně haptická stimulace (dotyk , tlak)• relaxace podle možností a schopností žáka <p>vnímání pocitů při cvičení</p> <ul style="list-style-type: none">• podporování emocionálně kladných pocitů při stimulaci cvičení• odstraňování negativních pocitů při cílené činnosti• zvládnání techniky cvičení pod supervizí a na doporučení lékaře podle zařazení do zdravotní skupiny	
--	---	--

zvládat základní techniku speciálních cvičení podle pokynů	<ul style="list-style-type: none">• zvládnání základních technik speciálních cvičení podle pokynů lékaře a fyzioterapeuta	
---	---	--

Člověk a zdraví – Rehabilitační tělesná výchova

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám</p> <ul style="list-style-type: none"> • získat kladný vztah k motorickému cvičení • získat kladný vztah k pohybovým aktivitám 	<p>rozvíjení hybnosti; polohování, změny polohy; uvolňovací cvičení</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímání pocitů při cvičení • uvolňování spastických částí těla • uvolňovací cvičení, relaxační cvičení • techniky bazální stimulace • stimulace pohybu v prostoru a změny polohy • rozvíjení aktivního pohybu • stimulace jednotlivých svalových skupin 	<p>Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení hmatového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv</p>
<p>Žák by měl: rozvíjet motoriku a koordinaci poloh</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet motoriku 	<p>rozvíjení motoriky - koordinace pohybů; rovnovážná cvičení; manipulace s drobným náčiním</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj cíleného pohybu, koordinace pohybu • rozvoj hrubé a jemné motoriky, manipulace s předměty • nácvik různých druhů úchopu • uvolňování končetin – masáže, hlazení • rozvoj cíleného pohybu rukou, prstů, 	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Rv-rozvíjení logického myšlení a paměti Rv-rozvíjení grafických schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Vv Pv-sebeobsluha Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce montážní a demontážní Pv- práce v domácnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> • rozvíjet koordinaci poloh a pohybů • manipulovat s drobným náčiním 	<p>ramenního a loketního kloubu, zápěstí a záprstí</p> <ul style="list-style-type: none"> • odstraňování mimovolných pohybů • napodobení poloh a pohybů po dospělém • chůze za ruku • chůze, poskoky • chůze po čáře • chůze po lavičce • manipulace s drobným tělovýchovným náčiním 	
<p>Žák by měl: zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost</p>	<p>relaxační cvičení; uvolňování spastických částí těla</p> <ul style="list-style-type: none"> • úkony zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin • uvolňovací cvičení • posilovací cvičení • rovnovážná cvičení • relaxační cvičení 	<p>Rv-rozvíjení grafických schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení hmatového vnímání Hv Vv</p>
<p>Žák by měl: reagovat na pokyny k dané pohybové činnosti</p>	<p>stimulace pohybu v prostoru; rozvíjení aktivního pohybu; nácvik chůze s oporou, s</p>	<p>Rv-rozvíjení poznávacích schopností Rv-rozvíjení logického myšlení a paměti</p>

	<p>dopomocí; samostatný pohyb</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstrační předcvičování se slovním doprovodem • asistované cvičení se slovním doprovodem • nácvik samostatného pohybu na slovní pokyn 	<p>Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení sluchového vnímání Sv-prostorová a směrová orientace Hv Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce v domácnosti</p>
<p>Žák by měl: snažit se o samostatný pohyb</p>	<p>stimulace pohybu v prostoru; rozvíjení aktivního pohybu; nácvik chůze s oporou, s dopomocí; samostatný pohyb</p> <ul style="list-style-type: none"> • polohování s oporou • ležení a otáčení se na vhodné podložce • zvedání hlavy • přetáčení trupu • lezení, plazení • vertikalizace • nácvik chůze s oporou • nácvik chůze s dopomocí • samostatný pohyb 	<p>Sv-prostorová a směrová orientace</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rehabilitovat a využívat alternativních forem terapií 	<p>rehabilitační cvičení; alternativní formy terapie podle možností školy i žáků</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičení orofaciální oblasti • zcitlivění dlaňové části ruky • nácvik úchopu • masáže zad a končetin • využívání speciální židle, stolu, 	<p>Rv-rozvíjení logického myšlení a paměti Rv-rozvíjení grafických schopností Řv-rozvíjení komunikačních dovedností Sv-rozvíjení zrakového vnímání Sv-rozvíjení hmatového vnímání Hv Vv Pv-sebeobsluha</p>

	<p>speciálního psacího náčiní</p> <ul style="list-style-type: none">• cvičení v kuličkovém bazénu• cvičení s rehabilitačními míči	<p>Pv-práce s drobným materiálem Pv-práce montážní a demontážní</p>
--	--	---

5.5. Člověk a svět práce

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí také v základním vzdělávání žáků s nejtěžším mentálním postižením. Zahrnuje pracovní činnosti, které vedou žáky k získání základních pracovních dovedností a návyků. Cíleně se zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností a dovedností, základních hygienických návyků a činností v oblasti sebeobsluhy. Současně dochází i k rozvíjení komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací oblast je realizována ve vzdělávacím oboru **Pracovní výchova** v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a na schopnostech jednotlivých žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získání základních hygienických a sebeobslužných návyků
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a pracovních dovedností
- vnímání radostných prožitků z pracovních činností, které pomáhají seberealizaci
- osvojení dovedností při používání a zacházení s pomůckami a drobným nářadím
- získání schopností obsluhovat základní domácí spotřebiče
- porozumění jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají vytváření možných zálib
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

5.5.1. Pracovní výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení vzdělávacího oboru

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

Výuka vzdělávacího oboru probíhá ve všech ročnících (1. – 10. ročníku). Časová dotace je v 1. až 10. ročníku 2 vyučovací hodiny ze základní časové dotace a v 1., 2., 3., a 8., 9., 10. ročníku je časová dotace posílena o 1 vyučovací hodinu z disponibilní časové dotace.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, na školní zahradě a ve všech vnitřních a vnějších prostorech, kde se žáci v rámci výuky pohybují při získávání vědomostí, návyků a dovedností.

V pracovní výchově jsou plně respektovány individuální schopnosti, možnosti, druh a míra postižení žáků. Jsou využívány speciálně pedagogické formy, metody, techniky a prostředky výuky.

Vyučující poskytují potřebnou míru pomoci a tím zajišťují bezpečnost žáků

Učební plán oboru

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet hodin	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Disponibilní časová dotace	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1
Celkem	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3

Sebeobsluha

Tematický okruh Sebeobsluha je zaměřen na utváření návyků a dovedností v převlékání, osobní hygieně a stolování.

Práce s drobným materiálem

Tematický okruh Práce s drobným materiálem zahrnuje práci s papírem, textilními materiály, přírodninami a modelovacími materiály.

Práce montážní a demontážní

Tematický okruh Práce montážní a demontážní zahrnuje práci s různými typy stavebnic a nářadím.

Pěstitelské práce

Tematický okruh Pěstitelské práce je zaměřen na utváření návyků a dovedností v péči o pokojové i venkovní rostliny a používání vhodného pracovního nářadí.

Práce v domácnosti

Tematický okruh Práce v domácnosti vede k utváření návyků a dovedností při drobných domácích pracích

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí

Kompetence k učení:

- Dodržujeme postupy od jednoduchého po složitější
- Učíme žáky dle možností používat imitaci motorickou, senzorickou, případně verbální
- Správně zvolenými pomůckami prodlužujeme koncentraci pozornosti

Kompetence k řešení problému:

- Opakováním fixujeme způsoby řešení známých situací
- Učíme chápat a plnit jednoduché příkazy na základě stereotypu
- Postupně seznamujeme žáky s okolním prostředím
- Pomocí režimu dne vedeme žáky k orientaci v čase
- Vytváříme v kolektivu třídy příjemnou a bezpečnou atmosféru a nabízíme dopomoc při činnostech, které by mohly vyvolat pocit strachu

Kompetence komunikativních

- Postupně rozvíjíme u žáků návyky a dovednosti reagovat na jednoduché pokyny
- Učíme žáky přiměřeným způsobem vyjádřit souhlas či nesouhlas

Kompetence sociální a personální

- Vytváříme atmosféru otevřenosti, bezpečí a důvěry pro navozování kontaktů mezi sebou
- Vedeme žáky k utváření dovednosti pracovat ve skupině a vzájemně si pomáhat
- Vedeme žáky k obezřetnosti vůči cizím lidem

Kompetence pracovní:

- Průběžně vedeme žáky k získávání základních sebeobslužných postupů, dovedností a návyků
- Seznamujeme žáky s používáním předmětů denní potřeby
- Náročnost manuálních činností žáků diferencujeme podle individuálních schopností, úrovně motoriky a míry handicapu
- Učíme žáky účelně manipulovat s předměty různých tvarů a velikostí
- Při rozvíjení pracovních návyků používáme různorodé materiály
- Praktickými činnostmi učíme žáky používat jednoduché pracovní techniky
- Nabízíme žákům potřebnou míru pomoci při praktických činnostech

Člověk a svět práce - Pracovní výchova – Sebeobsluha

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl:</p> <p>zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání, obouvání)</p> <ul style="list-style-type: none"> zvládnout základní hygienické návyky <ul style="list-style-type: none"> zvládnout oblékání a svlékání oděvu 	<p>hygienické návyky: osobní hygiena, spolupráce při hygieně, funkce a používání hygienických pomůcek</p> <ul style="list-style-type: none"> mytí rukou, obličeje používání mýdla používání ručníku používání kapesníku nácvik používání nočníku nácvik používání toalety čistění zubů česání vlasů používání nočníku, toalety nácvik splachování <p>svlékání a oblékání oděvu, oblékání jednotlivých částí oděvu, skládání a ukládání; obouvání, zouvání a šněrování bot</p> <ul style="list-style-type: none"> nácvik svlékání a oblékání oděvu odkládání oděvu na věšák a na určené místo nácvik skládání a ukládání oděvu 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení grafických schopností Sv- rozvíjení zrakového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Sv- rozvíjení čichového a chuťového vnímání ZTv- zásady správného držení těla RTv</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zvládnout obouvání a zouvání obuvi 	<ul style="list-style-type: none"> • nácvik zapínání a rozepínání knoflíků a zdrhovadel • hra s panenkou – modelová situace • příprava oblečení na procházku • nácvik obouvání • nácvik zouvání • nácvik šněrování na modelu • nácvik šněrování obuvi 	
<p>Žák by měl:</p> <p>dodržovat klid a čistotu při stravování</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat klid při stravování • dodržovat čistotu při stravování • udržet pozornost při jídle a pití 	<p>stolování a stravování, nácvik samostatného stolování, čistota při stravování</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozorování, nápodoba • osvojování správného stolování • správné sezení u jídla • kultura stolování • dodržování čistoty při stolování • úklid po jídle – odnášení a mytí nádobí, úklid stolu... • nácvik správného žvýkání a kousání potravy • vedení dítěte ke spolupráci při krmení • pití z láhve • pití z hrníčku • pití přes slámku 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení grafických schopností Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- rozvíjení čichového a chuťového vnímání</p>

<p>Žák by měl: umět používat příbor</p>	<p>používání příboru</p> <ul style="list-style-type: none"> • používání lžice s vedením ruky • samostatné používání lžice • postupné osvojování si manipulace s vidličkou, nožem 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Sv- rozvíjení hmatového vnímání</p>
<p>Žák by měl: udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> • udržovat pořádek ve svém okolí 	<ul style="list-style-type: none"> • úklid věci po práci na určené místo • pravidelné uklízení pracovního místa • nácvik skládání a úklid oblečení 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace</p>

Člověk a svět práce - Pracovní výchova – Práce s drobným materiálem

<p>Očekávané výstupy Dílčí výstupy</p>	<p>Učivo</p>	<p>Přesahy a vazby</p>
<p>Žák by měl: zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami</p> <ul style="list-style-type: none"> • být seznámen s různými druhy materiálu • umět pracovat s jednoduchými materiály a pomůckami 	<p>vlastnosti materiálu a jeho užití (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.), jednoduché pracovní postupy a techniky</p> <ul style="list-style-type: none"> • hry s těmito materiály • práce s těmito materiály • práce s papírem (trhání, mačkání, lepení, stříhání atd.) • práce s pískem (uchopování, nabírání, přesypávání atd.) • práce s modelovací hmotou (mačkání, hnětení, trhání, krájení, vykrajování atd) • práce s textilním materiálem (stříhání a lepení, navíjení provázků na cívku, do klubka atd.) • práce s přírodním materiálem (třídění, sbírání, lepení, trhání, sušení, obtiskování, zapichování atd.) • práce s korálky (navlékání na drát, šňůrku, silon atd.) • práce s vatou (trhání a lepení vaty na papír atd.) 	<p>Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Rv- rozvíjení grafických schopností Řv- rozvíjení komunikačních dovedností Sv- rozvíjení zrakového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Vv Pov RTv</p>

<p>Žák by měl: vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • umět pracovat dle jednoduchých postupů práce 	<p>lidové zvyky, tradice, řemesla; užití některých jednoduchých technik, zpracování vybraných materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámení žáka s jednoduchými postupy • nácvik a procvičování jednoduchých postupů při práci a vytváření jednoduchých výrobků 	<p>Vv</p>
<p>Žák by měl: pracovat podle slovního návodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • umět pracovat dle jednoduchých návodů a postupů s pomocí učitele 	<p>práce dle slovního návodu</p> <ul style="list-style-type: none"> • propojení dvou pracovních činností najednou (lepení, stříhání...) • práce se slovním komentářem • funkce a používání jednoduchých pracovních pomůcek 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Rv- rozvíjení grafických schopností Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Vv RTv</p>
<p>Žák by měl: udržovat pracovní místo v čistotě</p>	<p>čistota pracovního místa</p> <ul style="list-style-type: none"> • udržování pracovního místa v čistotě • nácvik úklidu ve třídě • úklid pomůcek na určené místo 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Vv</p>

Člověk a svět práce - Pracovní výchova – Práce montážní a demontážní

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami</p>	<p>konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)</p> <p>stavebnice, různé typy stavebnic plošných, prostorových, konstrukčních</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulační činnosti s kostkami (komín, řada, ukládání a vyndávání kostek, stavění a bourání atd.) • manipulační činnosti se stavebnicí (mozaika, hříbky atd.) <p>montáž a demontáž; manipulace s jednoduchými předměty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manipulační činnosti s různými typy stavebnic (mozaika, hříbky atd.) 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Rv- rozvíjení grafických schopností Sv- rozvíjení zrakového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Pov RTv Ztv</p>

Člověk a svět práce - Pracovní výchova – Pěstitelské práce

Očekávané výstupy Dílčí výstupy	Učivo	Přesahy a vazby
<p>Žák by měl: provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích</p>	<p>pozorování přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> • změny v přírodě • sběr přírodnin • vycházky do přírody 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Sv- rozvíjení zrakového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Vv Pov</p>
<p>Žák by měl: pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročné pokojové i užitkové rostliny</p>	<p>základní podmínky pro pěstování rostlin</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámení žáka s podmínkami pro pěstování rostlin (půda, voda, slunce) <p>pěstování rostlin v bytě i na zahradě, nenáročné rostliny, rostliny v bytě, na zahradě, pěstování ve skleníku</p> <ul style="list-style-type: none"> • postup při pěstování rostlin • péče o rostliny 	<p>Sv- rozvíjení hmatového vnímání</p>

<p>Žák by měl: používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní</p>	<p>pomůcky a náčiní pro práci na zahradě</p> <ul style="list-style-type: none"> • seznámení s pomůckami a náčiním • předvedení práce s nářadím • práce s nářadím • základy pěstitelských prací (zalévání, kypření, utírání listů, sledování růstu atd) 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení grafických schopností</p>
<p>Žák by měl: dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě</p>	<p>seznámení žáka s hygienou při práci, práce ve vhodném oděvu</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodržovat zásady hygieny při práci na zahradě • znát a dodržovat bezpečnost práce na zahradě 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností</p>

Člověk a svět práce - Pracovní výchova – Práce v domácnosti

<p>Očekávané výstupy Dílčí výstupy</p>	<p>Učivo</p>	<p>Přesahy a vazby</p>
<p>Žák by měl: provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládat základní úklid • zvládat mytí nádobí • zvládat mytí podlahy 	<p>drobné domácí práce; základní úklid, mytí podlahy, mytí nádobí, praní drobného prádla</p> <ul style="list-style-type: none"> • nácvik úklidu hraček • ukládání oblečení • mytí nádobí po jídle • utírání nádobí a jeho úklid • utírání stolu • zametání, vytírání • utírání prachu • praní drobného prádla 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Rv- rozvíjení grafických schopností Sv- rozvíjení zrakového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání Sv- prostorová a směrová orientace Sv- rozvíjení čichového a chuťového vnímání Pov RTv</p>
<p>Žák by měl: prostřít stůl pro běžné stolování</p>	<p>stolování, prostírání stolu, úklid stolu, chování při stolování</p> <ul style="list-style-type: none"> • manipulace s nádobím • prostírání stolu dle struktury 	

<p>Žák by měl: dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvládnout zásady hygieny při práci v domácnosti • zvládnout zásady bezpečnosti při práci v domácnosti 	<p>zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • základy hygieny při práci v domácnosti • seznámení s čistícími prostředky (na nádobí, podlahu atd.) • zásady bezpečnosti při umývání nádobí • zásady bezpečnosti při vytírání • zásady bezpečnosti při manipulaci s elektrickým proudem • zásady bezpečnosti při manipulaci s předměty a látkami, které mohou ohrozit zdraví (ostré předměty, chemické látky atd.) 	<p>Rv- rozvíjení poznávacích schopností Rv- rozvíjení logického myšlení a paměti Sv- rozvíjení čichového a chuťového vnímání Sv- rozvíjení hmatového vnímání</p>
--	---	--

5.6. Školní projekty

Název projektu: **Čtyři roční období – Podzim**

Zaměření projektu:

Výchovně-vzdělávacím projektem stavíme před žáky řadu konkrétních vzájemně propojených úkolů s podzimní tematikou. Realizován bude ve všech předmětech ve vzájemných vazbách a přesazích. Cíle naplňujeme klíčovými kompetencemi. V průběhu projektu budeme plně zohledňovat druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění, taktéž budeme respektovat individualitu a potřeby žáků.

Délka trvání projektu: 3 dny v měsíci říjnu

Účastníci projektu: žáci 1. až 10. ročníku Základní školy speciální

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence pracovní

Popis projektu:

Motivační část: Žáky budeme motivovat pomocí říkanek, písniček, básniček, apod.

Realizační část: Téma projektu se bude prolínat všemi vyučovacími předměty formou individuální a skupinové činnosti.

Tématické okruhy:

- podzimní říkadla, básničky a vyprávění o podzimu s obrázky, změny v přírodě
- podzimní ovoce a zelenina
- sběr přírodnin
- práce s přírodninami
- podzimní den v přírodě

Evaluální část:

- míra spokojenosti žáků s projektovými aktivitami
- míra zapojení do realizace projektu v rámci možností a schopností jednotlivých žáků

Výstup:

- portfolio

Název projektu: **Čtyři roční období – Zima**

Zaměření projektu:

Výchovně-vzdělávacím projektem stavíme před žáky řadu konkrétních vzájemně propojených úkolů se zimní tematikou. Realizován bude ve všech předmětech ve vzájemných vazbách a přesazích. Cíle naplňujeme klíčovými kompetencemi. V průběhu projektu budeme plně zohledňovat druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění, taktéž budeme respektovat individualitu a potřeby žáků.

Délka trvání projektu: prosinec/ leden*

Účastníci projektu: žáci 1. až 10. ročníku Základní školy speciální

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence pracovní

Popis projektu:

Motivační část: Žáky budeme motivovat pomocí říkanek, koled, básniček, apod.

Realizační část: Téma projektu se bude prolínat všemi vyučovacími předměty formou individuální a skupinové činnosti.

Tématické okruhy:

- zimní říkadla, básničky a vyprávění o zimě s obrázky, změny v přírodě
- Advent
- Mikuláš
- vánoční dílny
- zimní den v přírodě* (den před pololetními prázdninami)

Evaluační část:

- míra spokojenosti žáků s projektovými aktivitami
- míra zapojení do realizace projektu v rámci možností a schopností jednotlivých žáků

Výstup:

- portfolio

Název projektu: **Čtyři roční období – Jaro**

Zaměření projektu:

Výchovně-vzdělávacím projektem stavíme před žáky řadu konkrétních vzájemně propojených úkolů s jarní tematikou. Realizován bude ve všech předmětech ve vzájemných vazbách a přesazích. Cíle naplňujeme klíčovými kompetencemi. V průběhu projektu budeme plně zohledňovat druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění, taktéž budeme respektovat individualitu a potřeby žáků.

Délka trvání projektu: březen/duben (podle termínu velikonočních svátků)

Účastníci projektu: žáci 1. až 10. ročníku Základní školy speciální

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní

- kompetence sociální a personální
- kompetence pracovní

Popis projektu:

Motivační část: Žáky budeme motivovat pomocí říkadel, říkanek, písniček, básniček, apod.

Realizační část: Téma projektu se bude prolínat všemi vyučovacími předměty formou individuální a skupinové činnosti.

Tématické okruhy:

- jarní říkadla, básničky a vyprávění o jaru s obrázky, změny v přírodě
- mlád'ata
- velikonoční přání
- velikonoční dekorace
- výsev semen
- jarní den v přírodě

Evaluační část:

- míra spokojenosti žáků s projektovými aktivitami
- míra zapojení do realizace projektu v rámci možností a schopností jednotlivých žáků

Výstup:

- portfolio

Název projektu: **Čtyři roční období - Léto**

Zaměření projektu:

Výchovně-vzdělávacím projektem stavíme před žáky řadu konkrétních vzájemně propojených úkolů s letní tematikou. Realizován bude ve všech předmětech ve vzájemných vazbách a přesazích. Cíle naplňujeme klíčovými kompetencemi. V průběhu projektu budeme plně zohledňovat druh, stupeň a míru postižení nebo znevýhodnění, taktéž budeme respektovat individualitu a potřeby žáků.

Délka trvání projektu: týden v měsíci červnu

Účastníci projektu: žáci 1. až 10. ročníku Základní školy speciální

Klíčové kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence pracovní

Popis projektu:

Motivační část: Žáky budeme motivovat pomocí říkadel, říkanek, písniček, básniček, apod.

Realizační část: Téma projektu se bude prolínat všemi vyučovacími předměty formou individuální a skupinové činnosti.

Tématické okruhy:

- letní říkadla, básničky a vyprávění o létu s obrázky
- těšíme se na prázdniny
- sběr, lisování a lepení květin
- školní výlet

Evaluační část:

- míra spokojenosti žáků s projektovými aktivitami
- míra zapojení do realizace projektu v rámci možností a schopností jednotlivých žáků

Výstup:

- portfolio

6.Hodnocení žáků a autoevaluace školy

6.1. Pravidla pro hodnocení žáků

6.1.1. Zásady klasifikace a hodnocení

- Hodnocení žáka je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Je komplexním posouzením prospěchu a chování žáka.
- Klasifikace je jednou z forem hodnocení, provádí se průběžně a celkově na konci každého pololetí.
- Předmětem klasifikace jsou výsledky, kterých žák dosáhl ve vyučovacích předmětech v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu a individuálního vzdělávacího plánu.
- Při klasifikaci a hodnocení zohledňuje učitel druh a stupeň postižení, zdravotní stav, individuální a věkové zvláštnosti žáka a přihlíží ke kvalitě jeho výchovného prostředí.
- Žák může být vzhledem ke svému zdravotnímu stavu a míře postižení na žádost rodičů a na doporučení speciálně pedagogického centra vyučován podle individuálního vzdělávacího plánu.

6.1.2. Způsoby hodnocení – slovní hodnocení

Pro hodnocení žáka během školního roku používáme:

- slovní hodnocení
- otevřené slovní hodnocení
- alternativní způsoby hodnocení – razítka, obrázky, nálepky
- vyhodnocení plnění individuálního vzdělávacího plánu za 1. a 2. pololetí

6.1.3. Kritéria hodnocení

6.1.3.1. Prospěch

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno slovně.

Výsledky vzdělávání žáků v jednotlivých předmětech se hodnotí na vysvědčení širším slovním hodnocením. Do třídního výkazu a katalogového listu se prospěch žáka zapisuje známkou dle uvedené tabulky stupnice klasifikace.

Tabulka stupnice klasifikace pro potřeby zpracování hodnocení v třídním výkazu a katalogovém listu

Předmět	1	2	3	4	5
Rozumová výchova	učivo dobře zvládá	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá pouze s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
Řečová výchova	funkčně komunikuje	komunikuje s mírnou pomocí	komunikuje s pomocí	komunikuje pouze s trvalou pomocí	komunikaci dosud nezvládá
Smyslová výchova	učivo dobře zvládá	učivo zvládá	učivo zvládá s pomocí	učivo zvládá pouze s trvalou pomocí	učivo dosud nezvládá
Hudební výchova	má dobrý hudební sluch i rytmus, pěkně zpívá	rád zpívá, má dobrý rytmus	rád zpívá a poslouchá hudbu	rád (se zájmem) poslouchá hudbu	dosud nemá vztah k hudbě
Výtvarná výchova	je tvořivý a zručný	je tvořivý, pracuje s malou pomocí	při práci vyžaduje vedení	při práci potřebuje pomoc a vedení	práce se mu zatím nedaří
Pohybová výchova	je obratný a snaživý	je méně obratný, ale snaží se	snaží se, cvičí podle svých možností	při cvičení potřebuje velkou pomoc	do cvičení se nezapojuje
Zdravotní tělesná výchova	je velmi snaživý	snaží se, cvičí podle svých možností	cvičí s pomocí	cvičí s trvalou pomocí	nejeví zájem o cvičení
Rehabilitační tělesná výchova	snaží se	cvičí s mírnou pomocí	cvičí s pomocí	cvičí s trvalou pomocí	do cvičení se nezapojuje
Pracovní výchova	je tvořivý a zručný	je tvořivý, pracuje s malou pomocí	při práci vyžaduje vedení	při práci potřebuje pomoc a vedení	práce se mu zatím nedaří

Poznámka: V případě, že postižení znemožňuje plnění učiva v daném předmětu, hodnotíme žáka: Učivo zvládá podle svých možností a schopností.

6.1.3.2. Chování

Chování v základní škole speciální se hodnotí na vysvědčení podle následující stupnice

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

6.1.3.3. Celkový prospěch

Celkový prospěch se na vysvědčení uvádí vždy po absolvování I. a II. stupně.

6.1.3.4. Postup do vyššího ročníku

Postup do dalšího ročníku je plynulý a navazující. IVP respektuje individuální schopnosti a osobnostní rozvoj žáků.

6.1.3.5. Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci

Podklady pro klasifikaci a hodnocení získává učitel zejména:

- soustavným sledováním výkonů žáka v průběhu vyučování
- analýzou výsledků aktivit žáků, zvláště se zaměřením na manuální zručnost, celkovou sociální vyspělost a samostatnost
- konzultacemi s ostatními učiteli, vychovateli, případně pracovníky speciálně pedagogického centra
- učitel informuje rodiče v sešitě záznamů denně o práci a výsledcích žáka
- učitel zpracovává vyhodnocení IVP za 1. a 2. pololetí a seznamuje s ním rodiče

6.1.3.6. Klasifikace žáka

- Klasifikace je součástí vnitřního řádu Střední školy, Základní školy a Mateřské školy.
- Klasifikace je na vysvědčení uváděna formou širšího slovního hodnocení.
- Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech jsou v případě použití širšího slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělávání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka.
- Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, hodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon a naznačení dalšího rozvoje žáka.
- Klasifikace obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.
- Forma širšího slovního hodnocení se používá pro hodnocení výsledků práce žáka ve všech vyučovacích předmětech.
- Smyslem širšího slovního hodnocení je odstranění případného stresu žáka při klasickém hodnocení známkou.
- Širší slovní hodnocení je potřeba formulovat ve smyslu pozitivní motivace a podpory osobního rozvoje žáka

6.1.4. Širší slovní hodnocení obsahuje:

- Konkrétní informaci o výsledcích dosažených v jednotlivých vyučovacích předmětech, jejich srovnání s předešlými výkony žáka, míru splnění požadavků daného předmětu, předpoklady k dalšímu možnému zlepšení výkonů žáka.
- Popis chování při výuce, způsob zvládnutí požadavků kladených na žáka.
- Výpověď o sociálním chování žáka, schopnosti spolupracovat, podřídit se, pomoci druhým, atd.
- Posouzení individuálních vlastností žáka, mají-li vztah k sledovanému pokroku ve vývoji jeho osobnosti

6.1.5. Výchovná opatření

- Pochvaly a jiná ocenění se udělují za projevy aktivity při výuce.
- Návrh na udělení pochvaly nebo jiného ocenění se projednává v pedagogické radě.
- Pochvaly a jiná ocenění se zaznamenávají do dokumentace školy a oznamují se zákonným zástupcům žáka.

Z důvodů postižení se výchovná kárná opatření neukládají.

6.1.6. Výstupní hodnocení (podle § 51 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a § 16 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání)

V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání.

Struktura výstupního hodnocení:

- kultivace chování žáka
- všestranná, účinná a otevřená komunikace
- míra samostatnosti v sebeobslužných a pracovních dovednostech
- projevy pozitivních citů v chování, jednání a v prožívání životních situací
- rozvíjení estetického cítění a zájmů
- předpoklady dalšího vzdělávání nebo uplatnění

Výstupní hodnocení je opatřeno kulatým razítkem školy, podpisem ředitele školy, podpisem pedagogického pracovníka, který hodnocení připravil a údajem o způsobu předání hodnocení žákovi – zákonným zástupcům.

6.1.7. Struktura individuálního vzdělávacího plánu

Základní struktura individuálního vzdělávacího plánu pro žáky základní školy speciální:

- na období
- jméno a příjmení
- datum narození
- bydliště

- diagnóza
- vzdělávací program
- název a adresa zařízení
- speciálně pedagogická a psychologická péče
- datum vyšetření
- kompenzační, rehabilitační a didaktické pomůcky
- základní údaje o žákovi potřebné k řešení úkolu
- speciálně pedagogické metody a postupy
- konkrétní úkoly v jednotlivých vzdělávacích oblastech
- spolupráce s jinými pedagogickými pracovníky
- spolupráce se zákonnými zástupci
- organizace výuky
- na vypracování IVP se podíleli
- datum vypracování
- podpisy: ředitel školy, výchovný poradce, třídní učitel, zákonný zástupce, odborný pracovník SPC

Individuální vzdělávací plán může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku.

6.1.8. Struktura pololetního hodnocení

Pololetní hodnocení žáka má tyto náležitosti:

- uvedení pololetí v daném školním roce
- jméno žáka
- třída
- název školy
- školní vzdělávací program
- rok školní docházky
- počet vyučovacích hodin u žáka se zkrácenou výukou
- hodnocení v jednotlivých předmětech
- podpis třídního učitele
- podpis zákonného zástupce
- datum zpracování

6.1.9. Portfolio žáka

Po dobu celé školní docházky vede třídní učitel portfolio žáka, které se skládá s prací (pracovní listy, obrázky, fotografie, atd.), ukazujících pokroky žáka v jednotlivých předmětech.

6.2. Autoevaluace školy

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy, napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví paragraf 11 a paragraf 12 zákona č. 531/2004 Sb. (Školský zákon) a vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví záležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv vlastního hodnocení školy.

6.2.1. Oblasti autoevaluace

- vize školy
- podmínky ke vzdělávání
- školní vzdělávací program
- průběh vzdělávání
- kultura školy
- řízení školy
- zajišťování kvality školy
- výsledky vzdělávání
- výsledky práce školy

6.2.2. Cíle a kritéria autoevaluace

Cílem autoevaluace školy je zjistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

Kritéria autoevaluace jsou stanovena pro jednotlivé dílčí cíle, které si škola stanovuje (jsou stanoveny ve zprávě o vlastním hodnocení školy).

6.2.3. Nástroje autoevaluace

- rozbor dokumentace školy
- rozhovory s učiteli, rodiči
- dotazníky pro rodiče a učitele
- hospitace

6.2.4. Časové rozvržení autoevaluačních činností

- rozbor dokumentace školy – v průběhu celého školního roku
- rozhovory s učiteli, rodiči – dle potřeby v průběhu celého školního roku

- dotazníky pro rodiče, učitele – v průběhu celého školního roku
- hospitace – v průběhu celého školního roku